

**ZALÁN
TIBOR**

ELMENŐBEN

*(Ismeretlen Arany-sonett
az Ószikék-korszakból)*

Nagyszalonta csonka tornya
tövén nőttem, mint a gomba,
azt gondoltam veszemre:
ez az élet csak tivornya.

Ténferegtem balra, jobbra,
verset írtam a habokra,
adtam magam kellemre –
s felriadtam rossz napokra.

Azt beszélük, rendjelt kaptam,
megkérdeztem, mire föl:
nem vetettem, mért arattam.

Porzik mögöttem a föld,
sose volt hintó alattam...
Fejem fölött sír a tölgy

2014. október 22.

**BESZÉDES
ISTVÁN**

ÚSZIK KI ÉPP A KÖDKUPÁRA

(Akvarell)

Megtanítja rá
szemedet a köd, hogy
vannak távolságok. Időben,
térben, emberi létben van határidő
meg lépték: és akik megélték a közelt,
a félközelt, a távot, szöknek a fátyol
birtokából, miközben
láthatatlanok!

Témái lehetnek a semmi
festőinek a táj elkésett világi,
egy-egy személyes deszkaváros
– csatákból szökött hősei, családi
legendák kétes ősei, füstbement gazdagság,
nagyság: emlék-fabatkák – mellett.

És a pizsokszín felhőzet
míg rátelepül, rímek remekül
a dalszöveg a nebuláról, s a mester
fejéről a kalap lerepül a hideg sárba,
s az álnok márga a színbe
települ.

Sejtetni kell, közel a part!
– onnan egy szilke áttetsző nedvzöld
a tavasz, és umbra meg cölinkék, csak járjon
a láthatatlan cobolyszőr ecset, s kel a gőzből
egy álkatedrális vagy egy semminagy
mecset... amint száll ki belőle a pára,
kobaltlilával egy vitorlás: úszik ki
épp a ködkupára.

MECHIAT ZINA

DÉLIBÁB

Kipusztultunk,
mondod.
Ez egy sivatag,
mondom.

Háttal állsz az oázisnak,
én fürdök benne.
Megfordulsz.

Ez csak egy délibáb,
gondolod.
Elindulsz kutat fújni.
Elbújok a vízben.
Fázom.

Visszajössz egy teli vödörrel.
Nem találsz meg.

Csak egy délibáb volt,
gondolod.
Kipusztulunk,
gondolom.

ESŐ

Belenézek a szemedbe,
és kikanalazom belőled a félelmet.
Gyere, nézz ide,
hadd tükrözzelek vissza.
Veled töltöm be az űrt,
amit szorongásod hagyott.

Akkor nehéz leszel, mint a sár.
Ne felejts el könnyezni,
izzadni, nyáladzani.

Erős a nap. Ha nem vigyázol, kiszáradsz,
és nemcsak az ajkad reped fel,
nemcsak bőröd szikkad, pereg majd,
hanem te, te magad, porladsz szét
mindenestül.

Ne nézz rám így,
nem én csináltam ezt veled.
Nem az én súlyomat viszed,
hanem a sajátodat.
Nem én vagyok a nap,
és nem én vagyok a szél.

Eső, az tudok lenni,
hetente egyszer, két órára.
Gondozlak, áztatlak,
mint az orchideát.

A villám nem én vagyok.
Csak velem jár,
fényes árnyékként követ.

Ne nézz rám így.
Tapogasd inkább ki magad,
úgy, saját magad.
Látod. Kicsi szivacsom,
agyagember lettél.

Adok neked esőt.
Hetente egyszer, két órára.
Gyűjtsd össze a vizet.
Időnként locsold magad,
formázd az anyagod.

Ha elkészültél,
rád nézek újra.
Akkor majd kérlek,
kanalazd ki belőlem a félelmet.
És verj vissza magamba.

OLVASÓKÖNYV

Eljöttek a magas és erős emberek,
hogy meghozzák helyetted a döntéseket.
Szelíden gubbasztasz bokájukhoz kuporodva,
nadrágszárukat húzogatod,
fényes cipőjükre böffentesz.

Nem hajolnak le hozzád, nem néznek rád.
Elhullajtanak egy cetlit,
amelyre Braille-írással ütötték a válaszokat.
Elkapod a papírkát, gyűrögeted.

Aztán a földet tapogatod,
hátha találsz valamit,
amivel kiszúrhatod a szemed.
Talán úgy könnyebben megérted,
mit üzentek neked.

**BIRÓ
SÁRA**

ANYÁMMAL FALISZÓTTESEKEN VITATKOZUNK

1. ez elment vadászni

amikor kipakoltunk a 6/11-ből
ott hagytuk az özes faliszótttest
mert azt mondtad a vadászat közhely
anyám azt mondta giccs
szerintem csak bizonyos esetekben
például a faliszótttesen vagy
amikor utánad füttyülnek az utcán

2. ez meglőtte

levadászni közhely
agyonütni már bátorság
amikor rólam fantáziálsz nem azt képezed
hogyan egy erdőben szaladok
vigyázz ezek a férfiak olyanok mint a kutyák
messziről megérik a félelmet
nem értem hogy gondolod
nyíllal puska ellen
foggal kés ellen
bundával simabőrű ellen

3. ez hazavitte

ösztönből szégyenkezem
és évekig tanulok kívánni
ha férfiakra gondolok nevekre gondolok
ha nőkre gondolok testrészekre gondolok
ha kettőnkre gondolok állatra gondolok
együtt leszünk mint a gemenci szarvasok

4. ez harapással

5. ez szőrivel

SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉGEK

figyelem a nálam finomabb vonású férfiakat
 akiket isten hegedűvonóval teremtett
 megszeretem bennük a hiányokat:
 a soványságot
 az erőtlent
 gyenge
 elegáns mozdulatokat
 amiket nőkben csak gyűlölni tudok
 megszeretem bennük hogy ők is csak
 sovány
 csupasz
 férfiakat
 meggyűlölöm hogy én nőkkel soha

*

reggelente nézegetem a fogsorom
 ellenőrzöm a kismetszők mozdulatlanságát
 többször átfestem a szemem
 grimaszokat gyakorlok
 mosoly és vicsor
 mimikányi különbség
 gondolatban lekopaszítom magam
 nyújtózom minden irányba
 bordadomborodásig

*

addig nézek míg *érezni kezdek*
 addig nézel míg nem érzek semmit

nem aggaszt hogy nem tudod értelmezni a nyomokat a testemen
 de zavar hogy nem is vagy kíváncsi
 a valódi dolgok megrémítenek
 megragadsz a melleknél
 miközben a drapériák mögött árnyéktalanul szeretkeznek

ez a teatralitás zavar
a közhelyessé keményedett póz
hogy csak pornóból tanultál szeretni
nem érted mennyi élvezetet lehet találni egy lepedő gyűrődéseiben
a színeken sem gondolkodsz
sosem a folyamat
csak a végeredmény számít
ne akard hogy jó legyen

*

zoomolok: gondolkodunk férfi-e
végre valami közös

*

most már rég nem érdekel
ez csak metaforák nélküli
százszor megtöltött és kiüresedett tapogatózás
rég nem érdekel hogy valaha jó lesz-e

csináljuk azt
hogy behunyod a szemed és más nők arcára gondolsz

*

amikor ezt felolvasom
jelentőségteljesen rád nézek majd
és jobban elszégyellem magam
mint amikor nekem kell elkezdenem a vetkőzést

azt kérdeztem:
mi tetszik bennem?

REGŐS MÁTYÁS

MÁJNFÁTER

Apánk nem sokat beszélgetett velünk. Ha beszélt, úgy beszélt, hogy nehéz volt válaszolni rá, nem is nagyon várta, hogy válaszoljunk. Magas ember volt, nagyon magas, borostás és szemüveges. Alig láttuk a szemét. Mikor nagyon belelendült, karját magasba emelte, úgy magyarázott, de akkor még kevésbé láttam, mert mint-ha a felhőknek beszélt volna, vagy a plafonnak. Azt mondta, zseniális, azt mondta, szemét, azt mondta, hogy az nem akárki. Máskor nagyon lehorgasztotta a fejét,

egészen a mellkasára, mintha saját mellkasába akarna belenézni, meg akarná nézni a szívét. Ritkán volt az arca az enyémmel egy vonalban.

Óvodáskoromban időnként előfordult, hogy ketten maradtunk a kőbányai házban. Idősebb testvéreim iskolában, legfeljebb öcsém meg anyám lehetek még otthon, de ők teregettek, vagy a konyhában készülődtek. Lefeküdtünk a franciaágyra, elővettük a kellékeinket. Sakktábla, párnák, valami képzőművészeti album, Rembrandt vagy El Greco. Apám megtanított sakkozni, és miközben játszottunk, átnéztünk egy-egy albumot.

- Az ki? – kérdezte apám.
- Jézus.
- Milyen a szeme?
- Sír.
- Könnyes a szeme. És ez ki?
- Katona.
- Ez milyen?
- Páncélos.
- Nem tűnik szemétnek. És ez?
- Nem tudom.
- Ez egy gazfickó, látszik rajta.
- Igen.
- Packáznak Jézussal, de pórul járnak. Ön jön.

Léptem a huszárral, L alakban, ahogy apám tanította. Utána megbeszéltük, hogyan kell könnyes szemet festeni. Kis fehér pontot vagy vonalkákat kell húzni a szembe, attól meglevenedik egyből a tekintetük.

- Mi a legcsúnyább a képen? – kérdezte apám.
- Hogy megkötözték a Jézust.
- És mi a legszebb?
- A páncél.
- Nem a Jézus?
- Meg a Jézus szeme.
- Nekem a zöld ruhás szemétnek a füle, olyan, mint a birkózóknak, mint a saláta. Majd jól meggyűröm én is a tiédet.
- Igen.
- Az égbolt se semmi. Sakk.

Máskor még album se kellett, hogy egymással beszéljünk. Apám a tarkója alá gyúrte a párnát, becsukta a szemét, és mesélt. Mondjuk egy kemény fickóról, Valzsánról, aki kenyeret lopott, aztán fegyenc lett belőle. Olyan erős volt, mint a bölény. Ahá, mondta apám. Miután szabadult, sárga útlevelet kapott, amiért mindenki gyűlölte. Egy püspök befogadta, enni adott neki, de éjszaka Valzsán ellopott tőle két ezüst gyertyatartót. Másnap vasra verve visszavitték Valzsant, és a püspök azt mondta a rendőröknek, hogy a két gyertyatartó ajándék volt. Apám felemelte az ujját, és azt mondta, ez a püspök, ez nem akar ki. Az egyik rendőr, egy Zsáver nevű, szimatolni kezdett Valzsán után, szemét Zsáver, mondta apám. Valzsánból közben jó ember lett a püspök ajándéka miatt, magához vett egy szegény kislányt, akit nyomorgattak a nevelőszülei, egy volt katona meg a felesége meg a patkányszerű lányaik. Valzsánból gazdag ember lett, csupa jót tett mindenkivel, de Zsáver nem hitt neki. Azt gondolta, az emberek sose változnak meg. Apám eddig mesélte a történetet, de néha előreugrott,

és elmondta, hogy Valzsán a csatornába is leereszkedett, mikor el akarták kapni. Nyakig a szennyvízben meg a szarban menekült át a városon. Nagy ember, mondta apám, aztán hunyorogva oldalra fordította a fejét, lépett.

Máskor zenét hallgattunk, előtte apám elmesélt egy történetet. Egy apa viszi a kisfiát a közeli városba, lóháton rohannak az éjszakában, mert haldoklik a gyerek. Dörög az ég, vilámlik, tiszta gáz van. A kicsi kapaszkodik, nyöszörög, falfehér az arca, az apja kérdegeti, mi baja. A gyerek azt mondja, a rémkirály hívogatja, bókol neki, azt suttogja, szereti, hogy nagyon szép fiú, és el szeretné vinni magával. Mire odaérnek az orvoshoz, már halott a gyerek. Apám feltette a lemezt, meghallgattuk Schuberttől a Rémkirályt. Dübörgött a zongora, és apám mondta, hogy mikor azt hallom, májnfáter, májnfáter, akkor az apját szólongatja a kis szerencsétlen, mert fél a haláltól. A gyerek a dal végén is meghalt.

Apám néha elaludt mesélés közben. Csak forgattam a bábukat a táblán, felemeltem a zömök bástyákat, és benyomtam velük az orrom, a huszár hegyes fülével vakartam a homlokom. Nem mertem tovább játszani. Valzsán meg a lovas az éjszakában nagyon hasonlítottak apámra. Én a könnyes szemű Krisztusra hasonlítottam kicsit, meg a gyerekre, akit szólongat a rémkirály. Arra gondoltam, micsoda véletlen, hogy éppen ránk hasonlítanak a történetek szereplői. Azt gondoltam, apám nem akárci.

Messze volt az arca, de apánk ritkán volt kemény. Előfordult, hogy felpofozott, mikor a falig mentünk, de az nem is volt pofon, csak arcon lökött, megtolta a fejünk. Neki nem mertünk visszapofázni, de anyánknak időnként igen, és azt nem szerette. Legyél eszednél, mit képzelsz te magadról, azonnal abba hagyni, mondott valamit, hadart, és csuklóból ellökte az állunk. Könnybe lábadt a szemünk. Vagy ha nem ettünk rendesen, piszkáltuk az ételt, kisebbik nővérem malackodott öcsémmel, kukacot préseltek szájukkal a krumplipüréből, és bátyám a szekrény alá dugta a tányért a párizsis kenyérral. Még akkor is, ha egyszerre üvöltöttünk a vacsora fölött. Az asztalra vágott, elég. Mindannyian összeresztünk, apánk hangosan ordított. Egyszerre minden porcikánkban éreztük a vért, vörösek lettünk. Aztán apánk nem mondott semmi többet. Ilyenkor még magasabbra emelte a fejét, mi meg ettünk és beszélünk tovább, de csak úgy, mintha nem beszélénk.

Apánk nem bírta a pofátlanságot, a szemétkedést. A buszon is rendet csinált, ha úgy volt. A Hős utcánál kamaszok szálltak fel, és egy öregasszony mellé furakodtak. Az egyik az ölébe ült, azt mondták, fáj a lábuk, most jönnek a műtétről. Az asszony sopánkodott, remegett a hangja, beszélni se tudott, csak felállt, táskáját szorongatta. Apám a másik oldalra figyelt, nem is tudtam, látja-e őket, én is óvatosan bámultam. Aztán a következő megállónál üvöltöni kezdett, pár szó volt, gyorsan, röviden, ahogy szokta. Na, takarodjatok. Takarodjatok. Kezével gyors mozdulatot tett, azok nem mertek ellenkezni. Leugráltak a buszról. Mikor elindultunk, kiabáltak apámnak, legközelebb megölünk, te vén fasz. Az öregasszony visszaült a helyére, hálálkodott apámnak. Egy kövér férfi a szatyrárt szorongatta, azt mondta, ez a világvége. Apám nem szólt semmit, biztos neki is remegett a torka, mint az enyémm.

Volt, hogy egyáltalán nem beszélt. Mikor kiosztották a bizonyítványokat, együtt ült a család az asztalnál, és anyánk mindenkivel átbeszélte a jegyeit. Egy idő után mindannyian egyre rosszabb osztályzatokat kaptunk, semmit sem tanultunk. A nagyobbak utálták is az iskolát és a tanáraikat. Anyánk mondta, miben lehetne fejlődni, hogy talán segíteniük kéne a tanulásban meg ilyesmik, magántanárra kéne esetleg, csak az ugye drága, de hát valaminek lennie kell. Apánk azt mondta, a sok hülyét az osztályban tanulás nélkül is utcahosszal kéne verni. Megkérdezte valamelyikünket, ki a legjobb tanuló az osztályban. Valamelyikünk mondott egy nevet. Krähling, Kovács vagy Schallinger. Apánk legyintett, ugyan már. Lehorgasztotta

a fejét, többet egy szót sem szólt. Tenyerét az arca elé tette, úgy könyökölt az asztalon, végül egészen az asztalra dőlt, néha hörgött, vagy nagyot sóhajtott. Végül mindenki aludni ment. Nagypéntek után a bizonyítványosztás napja volt a legszomorúbb a családban.

A zenevizsgákon apánk sokkal jobban szórakozott. Megbeszélte a trombitatanárommal, hogy lesz-e kormányváltás, és mindenképpen egyetértettek, megveregették egymás vállát. Megkérdezte a tanáromtól, hogy fújok mostanában. A trombitatanárom azt mondta, jól. Csak többet kéne gyakorolni. Én is ezt mondom neki, válaszolt apám. Alig láttam a hányingertől, kis fehér karikák vonaglottak a szemem előtt. Vízelnem kellett. Mielőtt apám beült a nézőtérre, odalépett hozzám. Fújd meg nekik, mondta. Kimentem a mosdóra. Aztán vissza, remegett a kezem, vízelnem kellett, nagy fehér fényességet láttam. Utána fújtam. Nem éreztem a ritmust, akadoztak a pillanatok. Néztem a zongorakísérőt, az a kedves nő csak úgy pattogott a széken. Minden bizonytalansággal szédült a darab, gondoltam magamban, valahogy mégis a végére értem. Tapsot kaptam, majd a zárt körű értékelésen azt mondta a bizottság, a következő osztályba léphetek. Azt is mondták, van fantázia a számban. Tehetséges vagyok, de muszáj többet gyakorolni. A folyosón a trombitatanárom megjegyzett valamit a kómenistákról apámnak, kezét fogtak. Aztán már mentünk hazafelé.

– Gyakoroltál? – kérdezte apám.

– Igen.

– Legalább jól megfújtad. Mit mondtak?

– Semmit.

– Olyan nincs.

– Hogy gyakoroljak többet.

– Ha kicsit többet fújnál, könnyedén lenyomnád a sok gyökeret.

Gyakran apám vitt trombitálni az iskolából. Tanítás után összeszedett, aztán a 17-es busszal lecsorogtunk a Szent László térig, ott volt a zeneiskola. Egyszer a buszmegállóban vártunk, és apám belépett a kisboltba kenyérért. Kis barna bódé volt a megállóban cukorkákkal, sós pereccel, mindenféle pékáruval. Apám mondta, hogy nézzem a buszt, és szóljak be az üzletbe, ha közeledik. Nem szeretett buszra várni. Néztem a Mádi utca szelíd forgalmát, ropogott a szemem a fáradtságtól. Akkor jött a hang. Egészen közelről jött, éreztem melegét az arcomon. Óvatosan és gyorsan beszélt, közben nevetgélt, olyan volt, mint mikor elalszol az iskolában írás közben, és hirtelen kicsusszan testsúlyod alól a grafit. Szembefordult velem, szőrös volt a gallérja és piros a bőre, a fogaiból néhány hiányzott, folyamatosan nevetgélt. Nem értettem a szavakat, amiket mond. Úgy éreztem, egy szemét beszél hozzám, nyitott szemmel elaludtam. Aztán hirtelen ott volt apám, egyetlen mozdulattal megemelte a suttógó embert, és földhöz csapta. Közben beállt a busz, kinyíltak az ajtók. Felszálltunk. Az ember ott feküdt a földön, mi pedig elindultunk trombitaórára. Apám nem mondott semmit, én Valzsánra gondoltam, meg arra, hogy apám egy oroszlán. Oroszlán, mondogattam magamban. Az oroszlán lecsapta a suttógó embert, aki egy szemét volt.

Apámék akkoriban állandóan balhéztak idősebb nővéremmel. Nem akart tanulni, visszafózázott a tanároknak, dohányzott, meg úgy öltözködött, ahogy nem tetszett apámnak. Otthon is visszafózázott, azt mondta, neki senki ne mondja meg. Őt senki se érti. Időnként ordibáltak egymással, főleg anyánk és nővérem. Olyan volt, mintha a nővérem gyűlölné minket, anyánk meg folyton sírt, úgy veszekedett. Nővérem pénzt kért, nem kapott. Kapott, de kevesebbet. Annyit kapott, amennyit kért, de korábban haza kellett érnie, mint ahogy szerette volna. Gyakran olyasmiről ordibáltak, amit nem is értettem. Egyszer vacsora után eldurvult a helyzet. Apánk már perceket óta a mellkasára zuhant fejével hallgatott. Nővérem

valami olyasmit mondott, hogy rossz vagy szar vagy szemét szülei vannak, hogy bárki jobb lenne. Anyánk csak sírt, hüppögött, és becézte nővéreimet. Apánk iszonyú erővel vágott az asztalra. Elég. Aztán hirtelen összezuhant, mintha behorpadt volna a mellkasa, valahogy mégis felállt, köhögött, hörgött. Elmegyek, mondta, csináljátok nélkülem.

Kitámolygott a verandára, kiment az ajtón. Megnyílt szemmel néztünk utána, mint az emmausi tanítványok, mikor a feltámadt megtöri a kenyeret. Arra gondoltam, most kezdődik a történet, minden történet így kezdődik. Ültem a többiek között, senki nem szólt semmit, és tudtam, hogy nem jöhet vissza. Apám kivonult, elsüllyedt, mint egy végtelenül gazdag és könyörtelen ősi birodalom. Éreztem, ahogy recsegve, acsarkodva új irányt vesz az életem. Miután apja otthagya a családot, ő volt anyja fő támasza a nélkülözés éveiben. Láttam a történetet. Láttam apámat az úton, vasúti töltések bozótjában, felázott hegyi csapáson, gyalázatos városokban. Hallottam nőni a haját, ezüst borostájára sötét hordott a tengeri cút, gyatra cipői ódon kövek közt matattak. Apám üvöltött a fájdalomtól, idegenekkel topáz vízbe köpött. Munkába állt, és eldobta a pénzt, morgott, mint a sebet kapott állat. Gyorsan ment, mindig észak felé, a hó felé, sietősen tekerte nyaka köré a sálát, sose borotválkozott. Álmos volt, akár elfelejtett isten. Álmában hazafelé hajózott, utódokat keresett a félhomályban, de mindig hamis várost, üres házat talált, mikor utánunk nyúlt az éjszakában.

Csörömpölés hallatszott a verandáról. Anyánk felugrott, az ajtóba szaladt. Belépett apánk, sárgán és rongyosan. Üres kezével erőtlenül a könyvespolc után nyúlt, de nem talált támasztékot, halkan összedőlt. Nem jött vissza, aki elment. Nem az oroszán volt. A polc tövében feküdt, deréktól fölfelé a könyveknek támaszkodva, szája szélén habot vetett a nyál. Miért teszitek ezt velem, nyöszörögte. Miért teszitek velem.

Aznap későn mentünk ágyba. Öcsém átszólt a sötétben, hogy szeretne mellettem aludni. Átjött a takaróm alá, szorosan egymáshoz bújtunk. Katonákról beszélünk, és arról, hogy a régi gyilkosok rendesebb emberek voltak, mint a maiak. Egyfolytában apánk zuhanását láttam magam előtt. Mikor öcsém már egyenletesen és könnyen szuszogott, mint a bárány, és a sötétség laza hullámai sorjában homlokom alá futottak, csendesen megesküdtem az Úrnak, hogy ha apánk még egyszer el akarná lökni az államat, elkapom a kezét. Megesküdtem, hogy visszaütök.

TOROCZKAY ANDRÁS

CSALÁS

Féltékeny voltam rá. De ezt akkor még nem láttam ennyire tisztán. Egyébként szerettem. Okos volt, és jó humorú. Há állandóan puskázott a legtöbb tárgyból, meg súgtak neki felelésnél. Ez idegesített. Ez a törekvés. Senkit nem bántott ezzel, nem akart másnak rosszat. De mindent megtett, hogy mindig mindenből jó jegye legyen. Nem csak jó, kitűnő. És kitűnő is lett. Biológiafakra járt, aztán orvosira.

Én már akkoriban is lusta voltam, szétszórt, hanyag. Magyarfaktra mentem, a Szép versek költőinek arcképén röhögtem a haverommal.

A karanténok elején az egyik gitártanítványom újságolta, hogy van egy közös ismerősünk a Fbookon. „Egy zseni” – mondta ellentmondást nem tűrően. Mármint hogy szerinte Há egy zseni. Ez meglepett. Azt tudtam, hogy orvos lett belőle, ahhoz tényleg sok ész, kitartás meg ilyesmi kell, de arról fogalmam sem volt, hogy Há olyan jó agysebész, hogy Amerikába megy kutatni. Ugyanez a gitártanítványom egy másik alkalommal – mikor vigasztalni próbált, mert épp megbuktam a kreszvizsgán – azt osztotta meg velem, hogyan vette a jogsiját egy egri diszkóban. Évtizedekkel később kapták el, újra kellett tanulnia vezetni. Valamiért úgy járta végig a tanfolyamot, és úgy vizsgázott le, hogy az oktatónak nem mondta el, hogy ő tulajdonképpen már rutinos vezetőnek számít. Néha elfelejtkezett magáról, aminek az lett a következménye, hogy egy-egy tökéletes parkolás, lendületes előzés után az oktató meg-megkérdezte, biztosan most csinálja először?

Aznap, amikor megtudtam, hogy a volt osztálytársam egy zseni, vele álmodtam. A régi iskolánkban voltunk, ahol ő volt az igazgató – én pedig végzős diák. Pattanásos arcok, izzadt fehér ingek... Érettségiztem, csak ennyire emlékszem. Tudod, mi volt az első gondolatom az álmomban? Hogy biztosan csalt, úgy lett igazgató. Másképp nem is lehet. Mindig ezt gondoltam róla, hogy csal, hogy végigcsalja az életét.

De húsz éve érettségiztünk. Az egy fél élet. Ennyi ideig senki nem tetheti, hogy ért valamihez! Ráadásul ennyire.

Egyszer még a gimiben azzal jött oda hozzám, hogy ő családfakutatásba fogott. Előttem van a napfényben csillogó tejfelszőke haja, mosolya, amit a kicsit csorba fogai miatt szégyell. Mindig a szája elé tette a kezét, ha nevetett. Micsoda hülyeség, gondoltam. Minekünk ezt egy szakember csinálta még a kilencvenes évek első pár évében. Kikutatta, hogy erdélyi nemesek vagyunk, II. Rákóczi Ferenc adta nekünk a nemességet, legalábbis apának ezt mondta a magánnyomozó százezerért (akkor ez elképesztően sok pénz volt). Ezeket a kinyomozott iratokat aztán feltettük a szekrény tetejére, s nem tudom, most hol lehetnek. Lusta vagyok kiszámolni, hogy ezelőtt harminc vagy negyven évvel volt-e, amikor 14-15 évesen ott álltunk a gimnázium udvarán, mikor Há arról is beszámolt, hogy ő levéltárba járt. Szolnokra, annyi idősen, egyedül! Engem Szolnokra mindig csak vittek, mint egy gyereket szokás. Színházba, nyelvvizsgázni, kórusban énekelni, agykontrolltanfolyamra. Komolyabb cipővásárlás, rokonlátogatás miatt. Volt, hogy utolsó pillanatban ott választhattunk karácsonyi ajándékot magunknak. Emlékszem, én a Metallica Load című albumát kértem a didergő piaci árustól. Anya nem lelkesedett, mikor arról tartottam kiselőadást a gőzölgő vasárnapi húsleves felett, hogy az album borítója emberi sperma és szarvasvér felhasználásával készült. A balhé ellenére sem gondoltam, hogy hiba volt megosztani vele ezt az engem felvillanyozó információt. De utána már nem meséltem neki el mindent.

Ma, itt Budapesten, ahol élek, a lakásból fél órába telik eljutni a légvonalban húsz méterrel arrébb lévő vásárcsarnokig. Fél óra, mint Kisújról elmenni Szolnokra. De akkor el nem tudtam volna képzelni, hogy felülök a vonatra, és fél órával később belépek a levéltárba... Kutatok, aztán haza. Azt sem tudtam addig, hogy létezik olyan, hogy levéltár. Vagy ha tudtam is, fogalmam sem volt, mit is csinálnak ott pontosan, milyen leveleket tárolnak? Egyszer az én leveleim is odakerülnek? Mondjuk azok, amiket a nekem tetsző lányoknak írtam, A/4-es lapokat firkáltam tele kamaszos versekkel, rajzokkal és őszinte vallomásokkal,

hogy elkápráztassam őket a gondolataimmal, érzéseimmel, vágyaimmal. A telefonkönyvből kinyomoztam a címüket, aztán részegen postaládákba dobtam a reménykedve teleírt lapoktól duzzadó borítékokat, majd vártam a hatást. Legtöbbször hiába.

Akkoriban kezdtem el zenekaroknak a dalait játszani, nem csak a klasszikusokat, meg menő filmeket néztem, szerepjátékoztam, koncertekre jártam. Szóval éltem a kilencvenes évekbeli lázadók átlagos életét.

Közben ez a srác meg, mint egy szuperhősfilm zseniális főgonosza, nem tudta elviselni, hogy átlagos neve van. És azt mondta nekem, a nem átlagos nevűnek, egy szép napon az egyik tornaórán, sorakozó előtt, jó idő volt, május, álltunk a focipályán, ez biztos, átöltözve már, és vártuk a tanárt, szóval azt mondta, hogy talált egy csomó feljegyzést a nagyapámról, aki – mindig úgy tudtam – köztisztviselőként álló tanár volt Kisújszálláson, emléktáblát is kapott, ő is, meg az ő apja is harcoltak az első és második világháborúban, ilyenek. Időről időre még most is emlegetik. És Há, az átlagos nevű, azt mondja nekem, talált valamit. Hogy tanári értékelőket talált.

Tanári értékelőket talált a levéltári kutatásai közben, amelyekben az én nagyapámat hármásra értékelték. Lefagyott az arcomról a mosoly. Szóval, hogy ilyen közepes, rossz tanár volt, ezt olvasta ki a levéltári iratokból.

Mit kell erre válaszolni, kérdeztem magamtól, miközben világok omoltak össze bennem, mint amikor a szuperhősök szörnyekkel háborúznak, és gigászi küzdelmük közben lerombolják Metropoliszt. Vitatkozzak vele?

Talán vitatkozni kellett volna, mint ahogy arról vitatkoztunk egyszer, hogy az orgona vagy a gitár a nehezebben tanulható hangszer? Ő orgonált, sokszor a templomban is, kísérte a gyülekezetet, vagyis minket, mert engem egy darabig vallásosra is próbáltak nevelni, szóval minket, akik félhívőként próbáltuk énekelni a furcsa zsoltárokat.

Az érvei szerint az orgona sokkal nehezebb. És azért nehezebb, mert a tíz ujj külön mozog, és még a lábaknak is van szerepük. A gitárnál meg csak négy ujj fog le hangokat. Gyerekjáték. Ebben a vitában is legyőzött, valószínűleg igaza volt, habár fájt, hogy bántják a gitárt, amit nagyon szerettem. Tulajdonképpen engem bántott vele. De a gitár versus orgona vitánkban még voltak érveim. Mennyivel könnyebb, ha látod magad előtt kiterítve a hangokat. Mindegyik csak egy helyen. A gitárnál meg ugyanazt a dallamot százféle variációban játszhatod. Mennyivel könnyebb feketén-fehéren látni az egészet, mint...

Viszont amikor a nagyapámat kellene megvédenem, hogy vitatkozzak? Hogy vitatkozzak olyasmiről, amiről fogalmam sincs, nem is lehet. Nem voltam ott. Bőven lehet, hogy az, akit én szerettem és nagyra tartottam, valójában...

Nagyapám már rég halott volt akkor. Kitől kérdezzem meg, hogy igaz-e az állítás. Menjek én is levéltárba? Ezt elvettem. Túlságosan bonyolultnak tűnt. Mint orgonálni.

Később összejöttem életem első szerelmével, az egyetlen volt, aki egyik levelemre pozitívan válaszolt. A szerelmem jóban lett ezzel a sráccal. Talán nem is féltékeny voltam, illetve féltékeny voltam, de nem arra, hogy miközben velem kellene smárolnia a lánynak, ő inkább Hával, ezzel a Varnus Xavér-hasonmással, ezzel a zsenivel beszél telefonon. Valami egész másra voltam féltékeny, a lehengető erőre, amit éreztem áradni belőle. Hogy mindenképp a legnehezebbet akarja. Elhivatott, fókuszált, éhes. Mint egy cápa. De közben könnyed, jó humorú és kedves is, mint egy szívesbocs. Azért rá is féltékeny voltam.

El tudtam volna képzelni sokáig, hogy ők ketten összejönnek, járnak, gyerekeik lesznek. Talán még a szívem mélyén szerettem volna is, ha boldogok lesznek, és én meg elmerülhe-

tek az önsajnálát mocsarába. Szerettem volna, ha létrejön az a valóság, aminek létrejöttétől indokolatlanul félttem, hogy ne kelljen szembesülnöm a valósággal: azzal, hogy a rettegésre tulajdonképpen nincs okom.

Húsz évvel később találtam egy aktát nagyapám szekrényében, mikor a felesége, vagyis a nagymamám meghalt, és azokat a dolgait kellett kiselejtezni, amik nem képeztek értéket, mert egyik sem volt antik bútor vagy arany ékszer, szóval fényképek, iratok, emlékek... Ezek nem kellettek a többi rokonainknak, akik elhordtak addigra minden ilyet. Ebben az összes róla írt jelentés egybe volt gyűjtve.

És hát valóban nem különösebben szerették őt az ellenőrök, minden jelentésben az állt, hogy politikailag nem elég aktív, sőt gyanús, mert a felesége családjáé vallásos, és ő is az, sajnos, amúgy pedig kifogástalan tanár lenne, a gyerekek rajonganak érte. Vajon ő is úgy örült ezeknek a jelentéseknek, mint én?

Biztos vagyok benne, hogy szobrot fog kapni ez az egykori osztálytársam, ha egyszer hazajön. Haza se kell jönnie. Mindenképpen szobrot fog kapni. Felfedezi mondjuk a rák ellenszerét, és kész. És abban is biztos vagyok, hogy bőven meg fogja érdemelni. Tényleg fel fogja fedezni, ezzel nem lehet kamuzni. Világhírű tudós lesz, ünnepelt sztár. Nobel-díjas! Szeretném, hogy így legyen, gondolom, miközben nézem a tanítványomat, aki éppen a blues-skálát játssza.

Miközben hallgatom a pötyögést, az előttem lévő laptopot úgy igazítom, ne lehessen látni, hogy rákeresek Hára a Fbookon. Azóta felvett egy nem átlagos nevet, kikutatta, hogy ő valójában nemesi család sarja. Ezt a nevet fogják ráírni a szoborra.

NAGY GERZSON

MENYÉTEK

Egész héten a radart figyeltem. Esik-e az eső. Mennyi esik. Esik-e eleget. Kiszáradnak a fák a kertben, hiába locsolok reggel, este. Az önkormányzattól kapott sötétzöld vízgyűjtő hordókból július végére kifogyott a víz, a kerti csapra kötöttem a sárga gumicsövet. Kiégnek, mondja anyám. Nyolcvanöt nyarán volt ilyen szárazság, az orgonabokrot ki is kellett vágni. Apád kedvenc orgonáját. Vagy nyolcvanhétben? Nyolcvanhat biztos nem, akkor, tudod.

A vízhiány miatt a kerületben locsolási korlátozást vezettek be, szombaton jön a lányom, a hétvégén megint velem lesz, velem meg anyámmal, minden második hétvégén, a volt feleségem nyáron sem engedélyez többet. Mi lehet a módszerük, alig van nyomás a csapban. Szorítom a cső végét, zsibbad az ujjam.

Figyeltem a radart, éppen szombatra mondanak esőt. Egész napra, délelőtt viharok, hatvan százalék. A lányommal röplabdázást terveztünk a vörösfenyő és a fűgefafa közötti lapos területen. A vörösfenyő szárad, a fűgefafa duzzad az erőtől. A háló keresztben pont elfér a fák között. Most megverlek, írta a lányom, három éve egyesületben játszik. Persze, ha hagyom magam.

Anyám évek óta nyagगतott, hogy vezessünk be léghondit a régi kéményen át a nagyszobába. Kibírhatatlan a meleg. Harminc fok este tízkor, átizzadom a hálóinget. Szellőztetni meg nem lehet a kamionok miatt. Milyen kamionok miatt, anya?

Ha veszel nekem egy macskát, gyakrabban jövök, írta a lányom. Allergiás vagyok a macskaszőrre, tudod. De kint lenne a kertben. Vagy az én szobámban. Neked nincs is szobád. Jó, akkor a nagymama szobájában, velem már ledumáltam.

A híradót néztük anyámmal, zúgott a léghondi, lebegtette a tévé mögött a függönyt. Mit magyaráz, hány milliárd, kérdezte anyám. A bemozdó a fémkeretes szemüveget igazgatta az orrán. Hangosítsd fel. Így is üvölt. Háromszáz? Kapcsoljuk ki a léghondit, már lehült a szoba. Csönd, anyám elbóbiskolt a karosszékben, némán ütik a labdát a salakon. A léghondi dobozából kaparászás. Valami bogár. De mintha körömmel kaparnák a paneleket. Rácsaptam a dobozra, a kaparászás megszűnt. Szerva, röpte, harminc-tizenöt. Halk súrlódás a fal mögöl. Mintha egy nagyobb állat fészkelődne a vezetékek között. Anya, hallod? Anyám felriadt, a tévére bámult, verte a salakot az eső. Vége a filmnek? Nem is néztünk filmet, anya.

Másnap reggel vékony, hosszúkás, fügemagtól pöttyös szardarabkákat találtam a hátsó teraszon. A menyét kakál ilyet, mondta anyám. Locsoltam az orgonát, a fenyőfák talaját, a babérbokrokat. A fügefáról potyogó termés elborítja a terasz követ, zúgnak körülötte a darazsak. Mirtuszbokor, alokázia a kerítés és a sövény árnyékában, apám halála után ültettük. A fügefafa már akkor itt volt, amikor születtem.

Hívott a volt feleségem, sokáig hagyta csörögni, sosem adja fel. Reni nem tud menni a hétvégén, mondta. A hangja szárazabb, mint szokott, egy oktávval magasabb, mintha gondosan begyakorolta volna, mit akar mondani. Nem engedtem, hogy sorolja az érveit. Kirándulnak a hegyekben, az apja nyolcvanadik születésnapját ünneplik, Reni összetörte a telefonját, nem érdekel. A hétvége az enyém, oldja meg.

A legújabb rendelet szerint az ingatlan tulajdonosa büntetőjogi felelősséggel tartozik az ingatlan területén lévő növények egészségének biztosításáért.

Szerda reggel anyám kopogás nélkül nyitott a szobámba. Úristen, az oroszok? Egy macska nyávogott a konyhaajtóban. Be ne engedd! Szürke foltos, hegyes fülű, nagyon sovány macska, azonnal a lábamhoz dörgölözött. Parizert adjunk neki. Maradt egy kis disznósajt. A macska öklendezve evett, púpos háttal a gyököket figyelte a fügefafa alatt. Láttam ott eget is egyszer. A követ nyalogatta, csillogott a nyála. Beálltam az ajtórésbe, anyám az ablakból kukucskált. Nem engedjük be, mondtam határozottan. A macska a kert felé iramodott, a mirtuszbokornál visszafordult egy pillanatra.

Anyám nem jött ki a vacsorához. Az ablaknál állt, feketébe öltözve, a haját átlátszó kendővel fogta össze. Harisnya, fényesre suvickolt ünneplőcipő. Nem nézett hátra, amikor benyitottam, a függönyt résnyre húzta, néha lábujjhegyre emelkedett. Majd a jövő héten, anya, mondtam, és megöleltem.

A macska másnap fekete rigót hozott. A konyhaajtó elé terítette ki, a nap élesen villogott a nedves tollakon. Hátraugrottam, lapockámat az ajtókerethez vertem. Anya, el kell takarítani innen. Nem bírok hozzáérni. Anyám szeneslapátot, seprűt hozott, a madarat a lapátra seperte, úgy fogta a nyelet, mint Toldi Miklós, karját mereven maga előtt tartva, a rigót a kerítés menti bozótosba lökte. Jó lesz a menyéteknek, mondta.

Még mindig dühített a volt feleségem próbálkozása. Azt már megbocsátottam, hogy elhagyott. Hiányzik belőled az ambíció, mondta. Valaha tényleg szerettük egymást? Előke-

restem az első közös fotónkat a barna tokban, amit az apja készített. Miniatúr szivecskék és madáralakok sorozata a bőrbe ütve. A képen tizenhét évesek vagyunk, a lillafüredi vízesés előtt öleljük egymást. Hogy tudtam egy ilyen egérfejű lányba beleszeretni. Ma már szép nőnek látom, de Reni nem rá hasonlít, anyámra inkább.

Locsoltam reggel és este. Egyre kevesebb a víz. Vékony sugárban csordogált, megtöltöttem a kannákat, felesleges lett volna a csővel az elsárgult gaz között tekeregni. A radar szombat délelőttre tíz és húsz milliméter közötti esőt jelez, hetven százalék, délután öt és tíz milliméter, nyolcvan százalék. Ha jól megy, leesik huszonnégy óra alatt másfél havi mennyiség. Este vihar, éjszaka vihar, vasárnap reggel vihar, hetven százalék. Befogad ennyi esőt a föld? A röplabdának lóttek, írtam a lányomnak Messengeren, arra néha válaszol.

Csütörtökön újabb fekete rigó. Hiányzott a feje. Kedveskedni akar, mondta anyám. Lapát, seprű, Toldi Miklós, ezen végre röhögünk, kerítés menti bozótos. Ott a tegnapi, kérdeztem. Nézd meg, ha akard.

Írt a lányom, elvesztette a fülhallgatóját, amit a tizenharmadik születésnapjára kapott. Hol vesztetted el? Az edzésen még megvolt. Nem akartam veszekedni, kockáztatni, hogy megsértődik, lemondja esetleg a hétvégét. Kamaszodik, néha kitör belőle a kontrollálhatatlan indulat.

Nekem ne kedveskedjen. Ne hozzon ajándékot egy macska. Reninek elmondod? El. Tudtam, ha elmondom, még jobban fog könyörögni, hogy vegyek neki egyet. Vagy fogadjuk be ezt.

Pénteken a radaron megváltoztak az előrejelzések. Lassabban ér ide a front, és észak felé fordul. Félóránként ellenőriztem az applikációt, az nem lehet, hogy megint elkerül minket. Esnie kell, szükségünk van az esőre. A légkondi folyamatosan zúgott, amikor pihentettük, csöpögött a lamellákból a víz. Nem hallottam azóta a kaparászást. A macska is bemászhatott a szellőzőnyíláson, bekúszhatott a csövön a gépig. A motor monoton rezgése, a kiáramló forró levegő vonzza oda?

Az évek óta zárva tartó sarki pékség poros ablaküvegén mutatóujjal húzott széles betűk. *Szeretlek. Szeretlek Kovács Reni.* Vagy hüvelykujjal inkább. Van, ami nem változik. Kamaszkoromban hasonlólt írtam fel a fahíd deszkájára, bicskával véstem a puha fába. A hidat felújították azóta, a deszkákat leszedték. Kovács Reni, a lányom is lehetne Kovács Reni. Lefotóztam neki az ablakot.

Késő délután az izületeim sajogni kezdtek, hasogatott a fejem. Anyám a húszfokosra hűtött szobában ült a karosszékekben, plédbe burkolódzva. A radar negyvenszázalékosra csökkentette a szombati esőzés valószínűségét. Ha nincs eső, és nem oldják fel a locsolási korlátozást, a rendelet alapján büntethetővé válhatunk. A félig leengedett redőnyön át láttam meg a macskát. Lassan, óvatosan közeledett a konyhaajtó felé, szájában piszkosszürke szőröcsomó. Két rigó és egy egér, mivel érdemeltem ki? Azzal a falat parizzerrel és disznósajttal? Miért kuncsorog ételért, ha szerez magának. És egy ilyen akar a lányom befogadni. Anyád nem engedi? Azt gondolja, elhanyagolnám. Hát, nincs is rá idő. Heti négy edzés, hétvégén meccsek. A cica elvan egyedül. És éjszaka odabújna hozzám.

Kirohantam a teraszra. A macska a fejét oldalra fordítva bámult, leejtette az egeret a lábam elé. Rohadt anyádat! Az egér megmozdult, a macska lustán rátette a mancsát. Szédültem, a falhoz támaszkodtam. Vidd innen, kiáltottam a macskának, és arrébb rúgtam az egeret. A macska a hátsó lábára ült, szélesre tátotta a száját. Izzadtam, folyt a veríték a nyakamon, be a pólóm alá, közben a mellkasomhoz mintha egy hatalmas jégtömböt szorítottak volna.

Miért nem kegyelmez meg neki? Élvezi, hogy szenvedni látja? Hogy engem szenvedni lát.

A csaphoz léptem, megnyitottam a vizet, öblösen kotyogott, a cső végén vékony sugárban folyni kezdett. Mutatóujjal befogtam, fokozatosan, lassan nőtt a csőben a nyomás. A macska közelebb jött, nyávogott, kíváncsian nézte, mire készülök. A szemem sarkából láttam, hogy az egér a hátára fordulva rángatózik. A locsolócsövet a macskára irányítottam, és az ujjamat finoman félrehúzáva kiengedtem a vizet. A macska azonnal hátraugrott, prüsszkölt, és futni kezdett a kert felé.

Szombaton egész nap esett. Reniért kilencre mentem, nem volt még ébren. Most veszekedjek az anyjával, hogy miért nem ébresztette időben? A ház előtt vártam, járt a motor, bepárasodott az ablak. Hazafelé a kocsi alig beszélünk. Érezte, hogy ő is hibás egy kicsit.

Anyám császármorzst készített a kedvenc unokájának. A kedvenc ételét. Kedvenc unokájának hívja, és kacsint, mert Reni az egyetlen unoka. Délután négy körül kirohantam a kertbe, megteltek a vízgyűjtők a csatorna alatt, az esővizet két másik hordóba mertem át. A fűgékelt lemosta a terasz kövéről az eső.

Vacsora után a sárkányos sorozatot néztük, Reni a telefonját nyomkodta. Nem érdekel, kérdeztem. Már láttam ezt a részt. Nézzünk akkor valami mást. De nagy még nem látta. Nekem mindegy. Jövő héten verseny. Aha. Benne vagy a kezdőben? Az edzőtől függ. Meg tőled. Igen, tőlem is. Holnap, ha felszárad a talaj, gyakorolhatunk. Elverlek. Kicsi vagy te még ahhoz.

Akkor vettem észre, hogy elállt az eső. A légkondit egész nap nem kapcsoltuk be, párás, nehéz levegő volt a szobában. Hallod, apa? Anyámra néztem, félrebillent fejével bóvikolt a karosszékekben. Horkol? Nem, nem a nagy. Reni a légkondira mutatott. Motoszkálás, kaparászás a fal mögöl. Beköltözött a vérsárkány, mondtam. Reni közelebb húzódott, megszorította a kezem. Valami van ott, mondtam. Biztosan a macskád. Ne hülyéskedj, apa. Bosszút akar állni a locsolásért. Ne hülyéskedj. Megvárja, amíg elalszunk, kimászik a dobozból, átváltozik. Vérengző szörnyeteggé változik. Ne hülyéskedj. Egyáltalán nem vicces. Vagy a menyét. Éjszaka néha bevacokolja magát az autók motorházába, a szomszédnak egyszer elrágta az olajvezetékét. Én nem alszom itt. Ugyan már, nem tud bejönni. De itt van, bent van a házban. Én nem alszom itt, összezárva egy menyérrel. Vagy hogy hívják? Menyétnek. Nem alszom összezárva egy menyéttel.

Mutattam neki a fotót. Ki az a Kovács Reni, kérdezte. Nem érdekes. Akkor? Neked is írhaták volna. Nekem nem. Biztos van egy fiú, aki. Nincs. Aki felírná a nevedet. Apa, semmit nem tudsz rólam. Nyújtotta a kezét, a hosszú ujjait. Tetszik az új körmöm?

Az ágyamban aludt végül, én a konyhában, a laticelmatracon. Hajnalban érkezett a vihar, de csak a felvillanó fényeket láttam, a dörgés hangja nem ért idáig. Nem tudtam aludni, a fűgefaleveléről csöpögő vizet figyeltem, a folyamatosan kékülő eget. Itt van velem a lányom, miért szorítja mégis a görcs a gyomromat? Hanyatt feküdtem a laticelen, mélyeket lélegeztem, benn tart egy percig, kifúj, benn tart másfél percig, két percig, ez megnyugtató.

A kertben nem tudtunk röplabdázni, tocsogott a cipőnk a felázott talajon. Menjünk a parkba, a foci pálya betonjára? Gőzölgött az aszfalt. Reni az ütést gyakorolta, fél óra után sajgott az alkarom. Nem fáradsz, kérdeztem. Legyintett. Mondtam, hogy gyenge vagy, szerencséd, hogy nem meccset játszottunk.

Két vízzel tele és két félig telt hordó állt rendelkezésünkre a nyár végéig. Három-négy napig most nem kell locsolni, kiszámoltam, ez napi tizenöt-húsz liter vizet jelent. Ennek elégnek kell lennie ahhoz, hogy megússzuk felelősségre vonás nélkül.

Négyre ott vagyok Reniért, írta az anyja. A nap úgy tűzött, mintha nem lett volna vihar, még annál is erősebben. A leveleken villogó esőcseppek vakították a szememet. Négyre, kérdeztem Renit. Nem erről volt szó. Nagypának születésnapja van, emlékszel? Nem akartam emlékezni. Lesétáltam a kertbe, és teljes erővel belerúgtam az egyik esővízes hordó oldalába. A fájdalom nem hozott megkönnyebbülést, fájdalom volt, semmi több. A hordóban két szőrös állat lebegett a víz felszínén. Egy pillanatra néztem csak oda, mert felkavarodott a gyomrom, de azonnal tudtam, hogy halottak. Halottnak tűntek abban a rövid pillanatban. Jobbra-balra sodródtak, ahogy jobbra-balra hullámozott a víz a rúgásom nyomán. Öklendeztem, de képtelen voltam háyni. Jót tett volna pedig a hányás, a hányástól elcsúfított mirtuszlevelek látványa. Reni messziről is észrevette, hogy baj van. Ne menj a hordóhoz. És ne nézz bele! Miért, mi van ott? Semmi. Ledugtam az ujjam, de félúton megálltam. Mi értelme volna? Utoljára talán az esküvőnk napján hánytattam meg magam. Másnap hajnalban, miután hazaértünk, és lerúgtam az apósoméktől nászajándékba kapott kínai vázát a komódról.

Apa, mi van a hordóban, kérdezte Reni. Belefulladt a macskád, mondtam. Nem vicces. Nincs is macskám. Ez lett volna a tied. Belenézek. Rendben, nézz bele, de készülj fel a látványra. Ahogy kimondtam, rájöttem, hogy erre a látványra nem lehet felkészülni. Néztem, ahogy a hordó fölé hajol, lecsukja a szemét, és lassan kinyitja. Nem hőkölt hátra, csak a karizma rándulása mutatta, hogy erősebben szorítja a hordó peremét. Ez nem macska, apa, mondta hosszú idő után.

Gereblyével halásztuk ki a menyéteket. Anyám meg Reni, én a hordó közelébe sem bírtam menni. Kifektették őket a fűre, így távolról olyan vékonynak és hosszúnak tűntek, mint egy angolna. Az egyik valamivel hosszabb. Játék közben beleesett a kölyök, mondta anyám. Nem tudott kimászni, az anyja meg utána ugrott. Vagy az apja, feleltem.

MARGETIN ISTVÁN

A PORTUGÁL ROBOT A LEGVIDÁMABB

Amíg anyám él. Mindig így kezdte. Nem mondott végleges nemet, csak megjelölte az akadályt. Amíg anyám él, nem megyek külföldre. Persze sosem ölelte mondta. Ha külföldi szám hívta, még kiitta a kávé, mielőtt felállt a fotelből. Bocs, anya, ez lehet, hogy fontos. Behúzta maga után a kazettás ajtót, csak kint a konyhában vette föl a telefont. Halkan beszélt, elfelejtette, hogy a vízcsap csöpögése is áthallatszik a homokfúvott üvegen.

Ő is letette a csészét, az ajtó felé fordult. Úgy tátogta a fia sablonmondait, mint harminc évvel korábban az óvodai ünnepségen a karácsonyi verset. Nagyon köszönöm, hogy rám gondoltál, de. Persze, igyunk meg egy sört, ha legközelebb itthon jársz. Még egyszer köszönöm. Tátogás közben elképzelte, hogy megtörik a forgatókönyv, az egyik exkollégának végre van vér a pucájában, és rákérdez. Hogy

van anyád? Meghalt már? Elképzelte, hogy külföldi fejevadászok nézegetik Ákos Facebookját, rakott-e ki gyászbejegyzést. Hogy a fia bőrborítású noteszben számolgatja az éveket.

Kiseb külföldi munkákat azért elvállalt a fiú, pár nap, maximum egy hét. Nem, anya, nem kell átmenned, az a két kaktusz kibírja. Hozott svájci szalámit, finn csokit, észt marcipánt. Nem sokat mesélt, de biztos felmérte a helyeket. Hol érezné jól magát.

Ő tényleg megpróbálta. Abbahagyta a gyógyszert. Növelte a zsírbevitelt, szalonna, töpörtyű. Ivott is. Negyedéig töltötte a mokaáskapot, lehúzta, megborzongott. Az első még valahogy lent maradt, a második után szaladt a véccére. A mosogatóba ürítette a vodkás üveget, és leliftezett vele a kukához. Hiába a koleszterin, a vérnyomás, még egy becsületes rosszulletet sem tudott produkálni. Kis szédülés, pár perc ücsörgés a bolyhos kádkielőn, semmi komoly. Makacs vén test, hogy kapaszkodik az életbe.

Két éve temette el Ákost. Néha még csörgött a fiú telefonja. Nem volt szíve lemondani az előfizetését, futotta rá bőven az örökségből. Mi másra költené. Felvette, tessék, Madarász Ákos telefonja. Próbálgatta egy ideig, melyik a jobb, az anyja, az anyukája, az édesanyja beszél? Mindegyik suta, elhagyta, inkább rögtön a lényegre. Köszönöm, hogy gondolt rá, de Ákos sajnos. Igen, baleset. Semmi gond, nem tudhatta. Még egyszer köszönöm. Ha a hívó angolul beszélt, türelmesen kivárta a csöndet, annyit válaszolt, no Ákos. Megértették vagy sem, fene tudja, mindenesetre elköszöntek, thank you, sorry, goodbye. Megfejtette a számokat, amiket kitakartak a képernyő repedései, a hívást bejegyezte a spirálnoteszbe. Vonalzóval rajzolt táblázat, dátum, országcód, rendezetten, ahogy a fiú vezette volna. Plusz hatvanöt, plusz negyvennégy, plusz háromötvenhárom, megint plusz negyvennégy, azt már megismeri, Anglia. Pontosabban Egyesült Királyság.

Főlnyitotta a laptopot, amíg az magához tért, lefőzött egy kávé. Képeket keresett a legutóbbi országról. Milyen szép „kertes ház az egyesült királyságban”, biztos van vendégszoba is, hangulatos hátsó terasz. Jópofa „kocsma az egyesült királyságban”, ide járhatna Ákos esténként az új barátaival. „Elegáns irodaház” és egy „szép park”, ahol ebédszünetben sétálhatna, mint az a vörös hajú férfi a képen. Milyen jól öltözöttek ezek az angolok.

Nem csak telefonon keresték Ákost, csipogott az e-mail, a Messenger is. Megfejtette az értesítések első sorát, a lényegig nem jutott el, az üzenetek megnyitásához kellett volna a kód vagy Ákos arca.

Mobilszerviz nyílt a kifőzde mellett, beóvakodott, a pultra emelte a szatyrát, ki ne lötyögjön a fejtettbab-főzelék, a kolbászszsír, és elmagyarázta, mit szeretne. Tudja, a fiamé volt. A szervizes kislány is rögtön a PIN-kódot kérdezte, kicsit rágcsálta a szája szélét, aztán mégis nyomkodott valamit, többet nem jött e-mail, nem csippan a Messenger. A beállításért nem kért pénzt, de megpróbálta rábeszélni egy új üvegfoliára. A képernyőnek valószínűleg semmi baja, pont ez a lényeg, ha valami történik, a fólia törjön, ne a készülék. Talán majd legközelebb, válaszolta, és a kislánynak adta a folpakba csavart áfonyás palacsintáját. A napi menühöz jár, de neki túl édes, cukorizú a lekvár.

Naponta többször ellenőrizte a telefont, tölt-e rendesen, van-e nem fogadott hívás. Ritkulnak a megkeresések, volt, hogy öt teljes hét kimaradt. Főlnyitotta a laptopot, kávé főzött, lapozgatott a füzetben, melyik országot nem nézte még meg alaposan. Egyre sűrűbben futott ismerős fotókba. Sajnálta, hogy nincs meg az összes hívás, de a temetés után hónapokig nem bírta a telefonhoz nyúlni, csak ült a csörgő készülék mellett, mint a gazdáját váró kutya.

Plusz harminchat, magyar szám. Rádadásul az ő telefonján, nem is a fiáén. Perger Norbi, a gyerek egyetemi barátja. Emlékezett rá, családotul jöttek a temetésre, a két kisgyerek is

milyen szépen sírt. Hogy e-mailt kapott az Ákostól. Illetve nem tőle, pontosított gyorsan, hanem a Google-től. Ákos beállította, hogy ha sokáig nem lép be a fiókjába, a Google küldjön neki e-mailt. Pénzügyi információk vannak benne.

Norbikám, magának is van ilyen beállítva? Jobb kérdés nem jutott eszébe. Most már van. És a magáé mikor szól? Úgy értem, mennyi idő után? Három hónap, az az alapértelmezett.

Értette, hogy Ákos miért nem neki küldte a levelet. Megy a facebookozás, a hírolvasás, még a keresővel is elboldogul, azután viszont kifújta tudása. Pénzügyi információkkal semmire nem menne. De miért adta meg egyáltalán a telefonszámát? Mintha tudta volna, hogy ő megy el hamarabb. És miért kellett ennyit várni? Két napot sem töltött soha a mobilja nélkül. Hát manapság még a bencés kolostorban is van internet, múltkor mutatták a tévében. Éjszakára lekapcsolják, ne zavarja őket az imádkozásban.

Norbi feljött vidékről, azt hazudta, amúgy is volt egy kis elintéznivalója. Fekete garbó, ezüstszerű karóra, toporgott az előszobában, mint egy kisfiú. Nem fogadta el a konyakot, amit direkt az ő kedvéért vett, a köménymagos aprósüteményből majszolt el néhányat. Száraz, bolti sütemény, köhögött is tőle, egy hajtásra megivott rá egy nagy pohár vizet. Örült, hogy megvan még a mobil, így sokkal egyszerűbb. Alig nyúlt hozzá, csipogni kezdett a készülék, mint a vonalkódpisztoly nagybevásárláskor. Ezeket kikapcsolhatom, kérdezte. Igen, köszönöm. Tessék idenézni, beállítjuk, hogy a telefon felismerje. Lassan forgassa a fejét, jobbra, le, balra, ahogy a zöld vonalkák mutatják. Kész is. És akkor most a telefon elfelejti Ákos arcát?

Norbi belépett az alkalmazásokba, leírta a lépéseket, a menüpontok nevét és a PIN-kódokat a spirálfüzetbe, magyarázott, itt látszik az egyenleg, ez pénz, ezek pedig részvények, folyamatosan változik az érték, ne tessék aggódni, ez normális. Még új bankkártyákat is segített rendelni.

Köszönöm, Norbikám, de magyarázza már meg nekem, miért nem kerültek elő ezek a pénzek a hagyatéki eljárásban? Azért, mert ezek külföldi szolgáltatók, nincsenek összekötve a zsíróval. Offshore? A blöfföléstől kicsit összeszorult a feneké, de Norbi komolyan vette a kérdést. Olyasmi. Akkor ez fekete pénz? Lopott? Nem, ne tessék aggódni, Ákos nem volt olyan. Ákos becsületes ember volt. Csak szeretett diverzifikálni. Tetszik tudni, több kosárban a tojásokat, vagy hogy van az a mondás.

Vette a füzetét, kísélt a kórutra, a pénzváltó ablakából másolta az árfolyamokat. Otthon megmutatta az ujjlenyomatát a telefonnak, aztán a pénzes appoknak megint, egymás után. Ennyi dollár, beszorozta Ákos régi iskolai számológépén, forintban nagyon sok. Euró, szorzás, még több. Gyűltek a füzetben a sorok, angol font, svájci frank, SEK, JPY. Vonalat húzott, kiszámolta a végeredményt. Egyesével ellenőrizte a számjegyeket, mint amikor nem jön ki a szúdok. Nem létezik, hogy ennyi. Új lapon végigszámolta előlről. Tényleg annyi.

Honnan volt a gyereknek ilyen sok pénze? És minek dolgozott folyton, ha ekkora megtakarítása volt? Ahelyett hogy végre talált volna magának egy helyes nőt. Vagy helyes férfit, mit törődött volna ő azzal, csak rendes ember legyen. Ennyiből tényleg bárhol élhettek volna.

„Luxusszálloda hollandiában”, „tengerparti villa olaszországban”, „jachtbérlet albániában”.

Egy héten belül megérkeztek a bankkártyák. Lapos, színes dobozokban, nem az itthon megszokott, unalmas ablakos borítékban. Lila, zöld, fekete plasztikkártyák, rajtuk ezüst domborbetűkkel Ákos neve. Nem mert a kisboltban próbálkozni, a közeli Lidlben is ismerték, kibuszozott inkább a Tescóba, Auchanba. Tenyerével takarta a fiú nevét, pittyent a terminál, a pénztáros megköszönte a vásárlást, pontgyűjtő kártyát ajánlott.

Az IKEA-ban negyven órán át égő illatgyertyát vett, esténként meggyújtotta. A laptop mellé állította Ákos fényképét, fehér ing, királykék nyakkendő, a felhúzott orrcimpa mellett nevetőránccok. Portré a vállalkozása honlapjához, ötvenkilenc fotóból választották ki közösen. Fénykép, gyertya, kávé egyetlen csepp konyakkal. Úgyis mindig hideg a lába, hátha beindítja a vérkeringést. Együtt nézegették az országokat. Tetszene neked ez a spanyol kávézó, Ákos, látod, milyen kedvesen mosolyog a pincérlány.

Elnézést, Norbikám, igazán nem akarom zavarni, csak egy rövidke kérdésem, ha lehetne. Úgy hallottam, van az interneten olyan térkép, amin látni lehet a házakat, mintha ott sétálna az ember. Hogy azt hogyan kell. Norbi két nap múlva jött. Miskolcon sétáltak, megmutatta a lakásukat, tizemeletes panel, szép, zöld lombú hársfák. Az a kettő a mi ablakunk, ott a nyolcadikon. Igen, kellemes környék, csak hát néha szűk a lakás. Gdańsk, havas utcák, terek, háztetők, a kikötőben piros teherhajó. Lengyelországban ilyen korán havazik? Nem, tessék nézni, itt van alul, tavaly decemberben készült a kép. Nálunk sem zöldek már a fák. Jaj, tényleg, látja, az fel sem tűnt. És olyan nincs, ahol a mostot lehet látni?

Az első kamera a Trevi kutat mutatta. Némán csobogó vízesés, fehér hab, a főszobor melletti, gyümölcskosarat cipelő istennő feje kilóg a képből. Kapucnis alak a kútnak háttal, feje fölé lendíti a kezét, a repülő érme nem látszik. Fekete esernyős nő hajol a vízhez, belemártja a kezét. Milyen izgalmas, Norbikám, ezek az emberek talán nem is tudják, hogy figyelik őket.

Norbi nem fogadott el benzinpénzt, de a gyerekeknek küldött csokit megköszönte. Mekkorák is? Nyolc és tizenegy. Mielőtt elmegy, Norbikám, hadd kérdezzem meg még egyszer, ugye biztos nem keveredett bele semmibe Ákos? Apró rándulás a férfi orra mellett, mintha tüsszentenie kellett volna. Nem, tessék megnyugodni, biztos, hogy nem.

Megvárta, míg csapódik a liftajtó, aztán bement a kisszobába. Két éve érintetlen dobozok a szekrény előtt, alul a könyvek, céges papírok, felül a könnyebbek, ruhák, apró kacsatok. Egészen kevés holmi, sehol nincs egy becsületes háztartáshoz. Még egy kedvenc bögréje sem volt. Harmincöt évesen is albérlésben, én így szeretem, anya, ha megunom, könnyen tudok váltani.

Kinyitott egy dobozt. Ingek, nadrágok. A zsebekben pár pénzérme, névjegykártya, kifakult blokk. Semmi érdekes. Következő. Kirázta a cipőket, végigtapogatta a pulcsikat, kabátokat, fejfelé átpörgette a könyveket. Semmi gyanús. Egyáltalán, mi lenne igazán gyanús? Kis zacskó fehér por? Színes tabletták? Ugyan már. Még több pénz? Kinyitott egy bőrnoteszt. Összefolyó betűkkel írt sietős jegyzetek, listák, dülöngélő számok, öt évvel korábbi dátumok. Becsukta a noteszt, a gumit rápattintotta a fedelére, visszadobta a többi közé. Választott egy kardigánt a kupacból, a vállára terítette. Milyen jó meleg.

Bruges, piac. Éles zsi bongás, mint a fogócskázó óvodások zaja. Tiszta beszéd válik ki a zsi vajból, a férfi nem látszik, talán pont a kamera alatt telefonál. Fiatalnak képzelte, egyidősnek Ákossal. Nem értette, mit mond, de kíváncsian figyelte a furcsa torokhangokat, az idegen dallamot. Hirtelen elszégyellte magát, lecsapta a laptop tetejét. Mintha kihallgatta volna a fiatal férfit. Kicibálta a legnagyobb fazekat a konyhaszekrény aljából, az erkélyre, a strangcsere után maradt csempékre állította. Kivonszolta az iratos dobozokat. Belebújt a kardigánba, összehúzta a cipzárt. Óvatosan etette a tüzet, egy számla, egy szerződés, néhány füzetlap, ne látsszanak a lángok az utcáról.

Elnézést Norbikám, ne haragudjon, hogy megint zavarom. Hadd kérdezzek még egyet. Nem kell ám feljönni, csak abban segítsen, hogy merre induljak el. Úgy hallottam, hogy az

internet fordítani is tud, beírom magyarul, és mondja nekem angolul, németül, ahogy csak szeretném. Tényleg van ilyen?

Norbi szombatra ígérte magát. Nem, egyáltalán nem gond, szívesen megyek, úgymint szalma leszek aznap. Húslevessel, vadással várta, legalább rendes házi kosztot kapjon, ha már hétvégén rohángál az ő kedvéért. Norbi hálásan kanalazta a levest, másodszor is szedett. Rendes férfi, az ilyennek öröm főzni. Ákos balesete óta csak hosszabb ünnepeken állt neki, meg azon az egy héten nyáron, amikor bezárt a kifőzde. Ő nem is evett, csak gyönyörködött Norbiban. A férfiak nem tudnak szépen enni, ha ízlik nekik, habzsolnak. Talán ebéd után megihatnának egy lusta kávé a szobában, beszélgethetnének. És a munkában minden rendben van? Összerezzent. Ákos telefonja. Nem, a Norbié. Csak e-mail, mondta Norbi, és szószot mert a marhahúsrá.

Nem, köszönöm, nagyon kedvesnek tetszik lenni, de benzinpénzről szó sem lehet. Hát jó, köszönöm, Norbikám. Hányas lába van? Összekészítettem Ákos cipőit, nem fogadná el? Megkímélt állapotú, márkás cipők, én nem tudok mit kezdeni velük. Ha magának esetleg nem jók, a kisfiú előbb-utóbb biztos belenő.

Jó napot kívánok, Madarász úr, üdvözlöm. Szólíthatom Ákosnak? A kétszázkilences szoba lesz az öné, érezze magát nagyon jól nálunk. És legyen gyönyörű napja. A nyelvek nagy részére csak írásban fordít a program, beszélni nem tud. Ajmara iksz, amhara iksz, sebaj, legalább nem kell utánanézni, melyik országhoz tartoznak. Az albán és a bosnyák hang akadozó, iksz. A horvát még rosszabb, úgy recseg, mint az a régi rajzfilmrobot. Hogy is hívták? Amelyik a kisbabára vigyázott. Pepe éhes, Pepe enni kér. Hogy szerette Ákos kiskorában a bundás kenyeret. Az észti, lengyel, lett, olasz robotok férfihangon beszélnek, ha már lehet válogatni, mégis jobb volna egy nő. Iksz.

Hétfőn bekukucskált a mobilszerviz ablakán, szerencsére a lány volt bent. Jó napot, kedves, mégiscsak kicseréltetném ezt a fóliát, ha lehet. Kicsit beljebb tolta az ételhordót a pult széléről, baconös-juhtúrós kemencés csusza, nem nagyon folyós, de azért jobb vigyázni. Amíg a lány dolgozott, ő a szatyor lelógó fülét birizgálta. Koppant a törött fólia a szemetesvödör alján, meg is vagyunk. Abban még tudna segíteni, hogyan lehet törölni az összes e-mailt és üzenetet? Megkerült a PIN-kód.

Negyvenkilenc nyelv maradt. Kihúzta azokat, amiket nem ismert. Chichewa, gudzsarati, kannada, maradt harminchat. Még mindig sok. Kihúzta a veszélyes országok nyelveit, a kommunistákat, tizennyolc. A maradék három ázsiai nyelvet. Ahol hideg van, ahol nincs tenger. Haladunk, kisfiam.

Szia, Ákos, jó reggelt! A szokásosat? Most sült ki a kakaós csiga, adhatok egyet? A francia robot tartózkodó. A görög hangszíne szép, de feszesen beszél, mintha híreket mondana. A katalán szomorú, a spanyol vontatott, mint egy iskolai felelés.

Olá Ákos, bom dia! O de sempre? Újra és újra meghallgatta. Dús hajú, barna szemű lányt képzelt a hang mögé, aki beszéd közben végig mosolyog. Egészséges, fehér fogak. Csak így érdemes kezdeni a napot, Ákosom.

Nem merete felhívni Norbit, túl sokat kellett volna magyarázkodni. Végül nem is volt rá szükség, a fapados légitársaság honlapján szállást, reptéri transzfert is tudott foglalni. Ügyvédet is könnyen talált. Igen, a két gyerekre, egyenlő arányban. Liza és Lacika, gondolom, ők is Pergerek, mint az apjuk. Miskolc, Mátyás király utca, a házsámot nem tudom, de odatalálok a térképen.

Ákos fekete sportcipőjét húzta fel, kényelmes, ruganyos talpú, milyen jó, hogy az utolsó pillanatban kimentette a Norbinak összekészített csomagból. Kézipoggyásszal utazott, néhány váltás ruha, tisztálkodószerek, egy-egy megkezdett levél tableta, ha nagyon muszáj lenne. Korán kiért a reptérre, a vámmentesben bóklászott, hogy elüsse az időt. Beleszagolt egy férfiparfümbe. Ez nem létezik. Elsőre megtalálta Ákos illatát. Aztán harmadikra, negyedikre és hetedikre is. Az üveget sem ismerte fel, pedig eltette otthon. Ákos halála után pár hét alatt kifújkalta. Átsétált az italos polcokhoz, levett egy hétdecis Unicumot. Kint biztos nem lehet kapni.

Bemondták a kapu számát. Zsémbes hangú nő, az összes géphez ilyenek hívják az utasokat. Semmi mosoly, semmi kedvesség. Hosszú sor állt a kapu előtt. Leült egy padra, kicipzárta a kardigánt, megrázogatta a bal karját. Mostanában mintha zsidbadna kicsit, kisfiam.

TÓTH KRISZTINA

DOB

Éjjel háromkor amikor
legsötétebb az éjszaka
lüktet a csöndben valami
dobogni kezd a ház fala

ta-dam betettek egy mosást
valaki épp most ért haza
berakott egy adag ruhát
dübög az éjjel mellkasa

ta-dam forog a dob tovább
szívhang amit a fal dobol
a gép fémméhében egy
tekerő magzat fuldokol

vagy egy lucskos bundájú lény
egyre gyorsabban menekül
és a pulzusa felpörög
nyűszít a hang aztán elül

ta-dam ta-dam érfal remeg
valaki épp most ér haza
hűvös mellkassal oda hol
legsötétebb az éjszaka

SZÉKELY SZABOLCS

AZ UTOLSÓ ELŐTTI EPIZÓD

Az elfelejtett játékok ünnepén
tömeg gyűlik a promenádon.
Én vagyok minden kiránduló –
mondja a folytatásos álom
narrátora. Ez az utolsó évad,
az évad utolsó előtti része.
Az elfelejtett játékok ünnepén
nézünk a légkalapácsos napsütésbe.
Munkába áll a felkelő nap,
az éjszaka betonját zúzza szét.
Üres a part, egy negyvenes férfi
félmaratonját futja épp.
Üres a part, és senki sem érti,
miért nem alszik, ha tudna még.
A promenádon tömeg várja
a sorozatfinálé kezdetét.

A NÁSZÚT KLIPJÉT FORGATTUK ÉPPEN

Partot érek, tehát most vége van.
A lélekvesztőből kiszállok, megfordulok.
Ez volt az ismeretlen, ezt látom mostantól
mindig egy irányból, mindig innen.

Talpam iszapba süllyed, lábszáramon a víz
feljebb kapaszkodik,
aztán visszahúzódik újra.

Ez egy popdal, Nászút a címe,
nem így képzeltem a hajótörést –
szól a refrén, a forgatókönyv szerint
végig az óceánt kell figyelnem.
Az utolsó sornál elsírom magam.

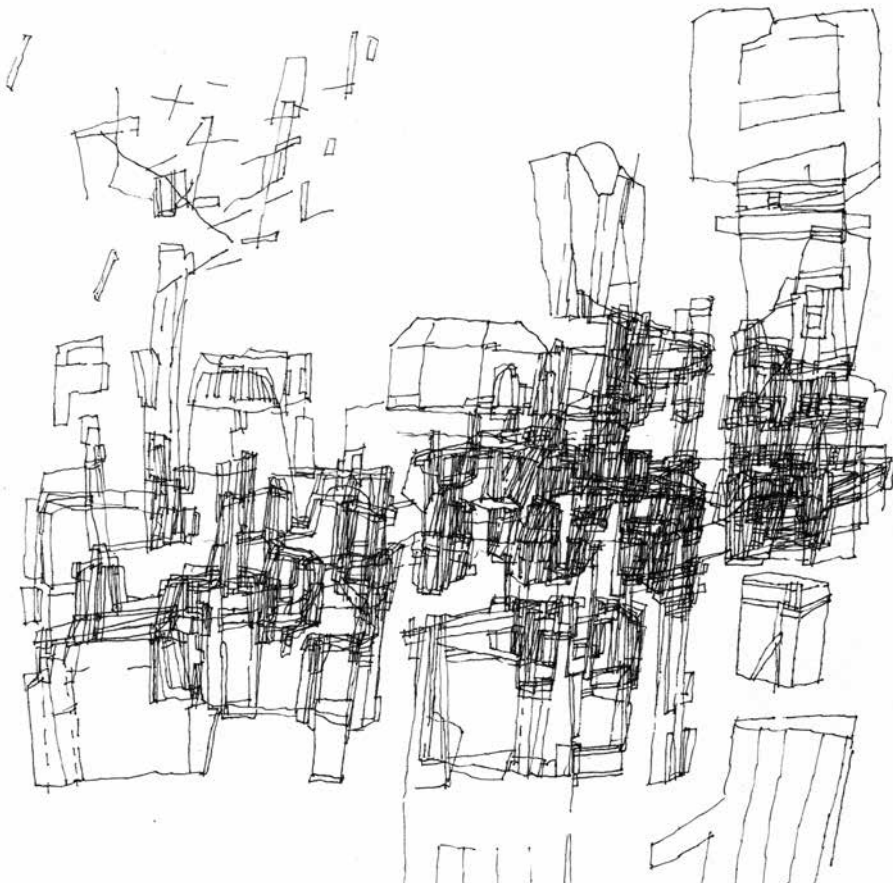
A forgatásnak vége van.

Jó voltam? – kérdezem a stábot,
és aggaszt, hogy tudom a választ.
Miért nem tudok lelkesedni
egy igazán szívzaggató dalért?
A tengert néztem, és nem hazudtam.

Törölgetem a könnyeim a parton,
felerősödik a szél, helikopter érkezik,
kiszáll belőle egy másik forгатócsoport –
természetfilmekesek.

Ezek mit keresnek itt? Szót se szólnak,
mennek tovább a főnyen túl az őserdő felé.
Eszembe jut, és féltékeny leszek,
mint akit most csálnak meg épp:

odabent, valahol, egy golgotavirág előtt,
mint egy hangtalan drón, lebeg,
és nektárba mártja csőrét
egy vöröstorkú kolibri.

KÜRTI LÁSZLÓ

BOROSTYÁN

tegnap ahogy jöttem a januári fagyban,
összekoccantak faágak, reppentek levelek
a fákról, mint tavasszal megriadt bábok,
lepkék. arra gondoltam, mi lehet most veled,
mi maradt még a faképnél hagyott nyárból?
kerülgettem a kukák menti, járdára dobott
fenyőfákat.

– hányat dobtam már én is, te jó ég! mennyi
hasztalan várakozás után, mennyi kegyetlen,
törött dísz, villódzó fény. pörgő szalonpapír,
számtalan sok kifosztott ágon. de jó lenne tudni,
ha hazamegyek végre, hogy te otthon vársz,
nagyon. de nem főzöl, nem kell a kaja,
legyen a *folyton csak evés* – reménytelen
szerelem – másoknak a baja. és a gyerek,
aki már tudja, hogy nem a jézuska hozza
a fát, díszeket, masnis csomagot.
mit mondhatnék? minden varázslat mélyén
ott kucorog a borzalom. műanyag szentség,
ezüsfonal egymásba gabalyodva pörög
a metsző szélben. te meg én, ha visszanézem,
harminc vagy ezer éve vagyunk. még a gimiből.
ki tudja, honnan megöröklött szerelem, barát,
rokon! megcsordult gyanta, s benne a rovar.

PIROSKA

két főbüne van és egy mellékvese-gyulladás. három istencsapás kölyke, két gyerekülés a dinamóval szerelt campingbiciklijén. bűneit elkeni piros szaténruhájával, és a gyerekeket – mert piszkosul rosszak – az esti fürdetés közben. ennyi nevetlen körülménnyel s egy ledugózott üveggel kosarában átvág a gazos szombat esti erdőn. a kölykök ilyenkor vannak az apjuknál láthatáson, kéthetente. sötétlő fák között vonítva szélednek széjjel a jó szimatú farkasok.

DUBÁN KITTI

AKI A MADARAKRA FIGYEL

Nézd meg, foszlik a szám, mondta Angi, és a tükörre hajolva körömnyi darabot húzott le az alsó ajkáról. Összepödörte az ujjai között, majd a lefolyóba ejtette. Megtapogatta a helyét. Nem vérzett.

Csak néhány hete voltunk Madridban, de már szerzett magának állást. Recepció lett. Szerinte ez a legjobb lehetőség rá, hogy nyelvet tanuljon, és új emberekkel találkozzon.

Figyeltem, ahogy készülődik. Általában ceruzaszoknyát meg blúzt vett fel. Nem használt sminket, mert szárítja a bőrét az alapozó, a rúzs pedig egyenesen tönkreteszi a felső hámsejteket.

Én például nem, jelentettem ki az ajtófélfának támaszkodva a mackógyatyámban és a térdig érő pulóveremben. Mit nem, kérdezte nyitott szájjal, miközben azt nézte a tükörben, hogy ragadt-e valami a fogai közé. Nem hiszem, hogy másokon keresztül találnám meg önmagam.

Nem, te a költészetben találd meg, ezért nem is kell keresned. Te csak azért vagy itt, mert nekem segítesz, igaz? Rám vigyorgott, miközben a mutatóujjával felvitt egy kis kenőcsöt az alsó ajkára, majd bekente az egész kezét. Ekcéma, nem múlik, hiába keni. Aztán folytatta. Mert én viszont tényleg másokon keresztül fogom megtalálni magam. Ezt mondta az a guru is, tudod, akihez még Libanonban jártam.

Megvártam, hogy kilépjön az ajtón, és leültem dolgozni. Akkoriban verseket szerkesztettem. Szerettem ezt a munkát, szerettem a spanyol nyelvet, elringatott. Könnyű volt belesüppedni, akár egy fészekbe. Félálomban olvastam a verseket, sokszor nem is értelmeztem, inkább a lüktetés alapján választottam ki, mi jelenjen meg a rovatban. A főszerkesztőnek, Manuelnek ez bőven elég volt.

Néhány óra múlva pihenésképp felsepertem. Nagy adag szőke haj gyűlt össze. Összenyomkodtam kis csomóba, és a lefolyóba tömködtem, a bőrdarab után. Arra gondoltam, hogy odalent lassan megszületik egy Kisangi. Idővel majd ledobok neki egy icipici ceruzaszoknyát, hozzá illő blézert, harisnyát, életközepi válságba csúszott kapunyitási pánikot meg egy pár piros magassarkút is.

Elpakoltam a kencéket. Egyesével beleszagoltam mindegyikbe. Zsíros, nehéz szaguk volt, mint a fagyúnak.

Eolvastam egy verset a madárjósokról, és kijelöltem az erkélyen egy saját templumot, egy négyszögű területet, ahogy a görögök csinálták. Figyeltem, repül-e bele keselyű. A *buitre* jó ómen, az ismeretlen költő szerint.

Nagyanginak hidratáló arcmaszkot vettem születésnapjára. Örült neki, én meg annak örültem, hogy jut majd belőle a kicsinek is. Hoztam egy pastissetet a pékségből. Későn ért haza, lerúgta a cipőjét, aztán lehajolt érte, és a helyére tette. Feltörte a sarkát, nagyon lassan gyógyultak a sebei. A guru szerint ez azt jelenti, hogy nem enged magának elég teret, de valószínűleg csak valami vitaminhiány. A pastissetet elmorzsolgatta az ujjai között, épphogy csipegetett belőle. Csak egy

kupac morzsa maradt utána, meg némi golyóvá gyúrt édesburgonya-lekvár. A maradékot, vagyis a teljes süteménygombócot leküldtem Kisanginak.

Túl sokat dolgozol, mondtam egy novemberi reggelen. A pulton ültem, forró kávéval a kezemben. Fogkefével a szájában mosogatott, a harisnyáján hátul felszaladt a szem. Te dolgozol túl keveset, mondta, a fogkrém lecsöppent a blúzára. Francba, cserélhetem ki.

Amúgy is, valakinek muszáj dolgoznia, ha meg akarunk élni, mondta, és kisuhant az ajtón. Ez egyébként nem volt igaz, a kis lakás bérletét az apja fizette, ahogy korábban Horvátországban a tengerparti nyaralót és Párizsban a szoba-konyhát. Nagyangi hagyta, hogy az apja megvásárolja a szeretetét, és nevetett rajtam, amikor erről kérdeztem. Így legalább szabad lehet, mint a madár, mondta. Szerinte repült, szerintem zuhant.

A vacsorát, mondjuk, tényleg mindig Nagyangi hozta, most a hotelből, Párizsban a kávézóból, Riminiben meg a bárból, ahol először találkoztunk. Ő szárnyalt egy végtelen világ körüli úton, én meg tengerparti városokban fordítottam, néha olyan nyelvekről, amiket alig ismertem. Kerestem a szavak fészekmelegét, de csak lebegni tudtam az idegen kifejezések tetején.

Riminiben a bár napi menüjét fordítottam angolra. Reggelente bementem a konyhára, és a felaprított alapanyagok szerint írtam a táblára az ételeket. Mindig készült valamilyen pite, azt, hogy éppen mivel töltötték meg, meghagytam meglepetésnek. A paradicsomléből általában brude lett, a rizsből pedig fekete rizottó. A többi egyveleg maradt, szarvasgombás tészta és fokhagymás polip. Tolmácsolni egy jogász és egy jogsértett között olyan volt otthon, mint megvenni a boltban a vákuumcsomagolt húst. Ismeretlen nyelvről fordítani pedig, mintha magad törnéd ki a csirke nyakát. Kétkezi munka.

Nem tudom, Angit én követtem, vagy ő ragadott el engem.

A kiadóból hazafelé bementem a Pradóba. Megkaptam a leadott versekért a pénzt, végre tudtam jegyet venni anélkül, hogy a tartalékaimhoz nyúltam volna. Ott voltam egész délelőtt, élveztem a tisztaságot, a fényességet, ami a múzeumokból árad. A hajszálakat és hámsejteket azonnal felseperhetik.

A lakás ajtaja nem volt bezárva, pedig azt hittem, Nagyangi aznap délutános. A fürdőszobában csobogott a víz, és szállt ki a gőz. Mentem át a nyitott ajtókon, mintha örvényként szívna a pára. A mosdókagylóban nedves körömdarabok és apró, fekete szőrszálak, a zuhanyrózsából és a csapból is pereg a víz, Kisangi biztosan elázott. Nagyangi sehol.

Az erkélyen találtam rá, ült a templomomban, törölközőbe csavarodva, vizes haja a fejére lapult. Felállt a lábán a szőr, a hajszálait vékony jégréteg fedte. Attól féltem, széttörik, ha megérintem, mint az éppen befagyott pocsolya.

Károgást hallott, mondta, kijött megnézni a varjakat, de nem látja őket. Amikor rájuk néz, elrepülnek, sőt mintha folyton repülés közben lennének. Csak árnyak, és ezt nem lehet elviselni. Tényleg voltak varjak az udvarban, a kopár talajon ültek, mint a lehullott pernye. A varjú rossz ómen, mondtam neki, és megkocogtattam a vállát. Visszhangzott, mintha üreges lenne a csontja.

Másnapra az összes haja kihullott. Elfagytak a hajhagymák. A szemetesbe dobta a skalpot, beolajozta a fejét. Amikor elment dolgozni, kivettem a hajcsomót. Akkora volt, mint egy paróka. Porszag szállt belőle, ahogy összenyomkodtam. Leküldtem Kisanginak. Belesúgtam a lefolyóba, hogy utánanéztem, a varjak nem is rossz jelek, a költők pedig cseppet sem értenek a madárjóláshoz.

Nagyangi már aznap este pakolni kezdett, de az utazásra csak hetekkel később szánta el magát. Egyre gyorsabban mozgott, egyre vékonyabbak lettek a körvonalai. Amszterdamban, mondta, állítólag nagyon kedvesek az emberek. Neked is tetszeni fog, ülhetsz a kanális partján a verseiddel, a tulipánok között. Ha valahol, hát az ember egy sík vidéken találja meg legjobban önmagát, a libanoni guru szerint is. Nagyangi csivített és pakolt, a neszesszere egy külön kis bőrönd, az telt meg utoljára. Már alig láttam belőle valamit, csak árnyék volt, ami elsuhant előttem, túl gyorsan ahhoz, hogy ráfókuszáljak.

Nem mentem vele. Szerintem nem bánta, bár ezt nehéz megállapítani, mert átláttam rajta, úgy értem, egészen áttetsző volt már az arca. Itt maradtam Kisangival, akinek helye volt, és szilárdsága. Nagyangi meg végleg kikerült a látókörömből, és szétfoszlott a szélben.

LACKFI JÁNOS

FELTARTÓZTATHATATLANUL

A toronyházak alsó szintjén kivilágított termek,
melyekben futnak-futnak, fekete sziluettként
végtelenítve helyben futnak az emberek,
és közben áramot fejlesztenek, ők tartják életben
az összes épületet, ha egyszer abbahagynák a futást,
kihunyna minden villany, a bojlerok többé nem
melegíthetnék a vizet, az edényekben nem főne vacsora,
elhallgatna a hajszárítók mohó zihálása,
örökös fagyosság uralkodna el a hajsütő vasakon,
a hűtők ellenben szisztematikusan megmentenék
a bennük rejtőző ételeket, ezért kell, hogy fussanak,
soha oda ne érjenek a toronyházak alsó szintjén
az apró sziluettek, ha egyik-másik közülük összeesik,
kiég, lábánál fogva behúzzák egy hűtőházba,
ahol már rengeteg hozzá hasonló, elhasznált bábu
hever egymáson, ők tartották mozgásban ezt a rendszert,
de helyükre újak kerülnek, amint a végkimerültség
fogatlan szája elnyel egyet-egyet. Kivilágított irodákban
ezen meg azon az emeleten, a hatodikon, a másodikon,
a nyolcadikon, matematikai haladvány szerint

szintén emberalakok ülnek, előttük nagy stósz papír, kicsi számjegyeket és betűket rónak a rubrikákba, amint kitöltöttek minden kockát, a lapra pecsétet nyomnak, szignózzák, dátummal ellátják, és átteszik egy másik stósz tetejére, az egyik stósz növekszik, a másik stósz csökken, mintha végtelenül lassú lifttel, milliméterről milliméterre, papírlaponként haladna valaki felfelé, és ezek az apró súlyáthelyeződések összeadódnak, ahogy a vízcseppek csöpögnek a cseppkőbarlangban, finom mészbevonatot hagyva a felületen, melyről leválnak, és a felületen, melyre rápottyannak, ezek a papírélnyi csökkenések-gyapodások is valamilyen rejtelmes módon táplálják az épületek energiaháztartását, talán minden átlibbenő lappal kinő egy hajszál az újszülöttek fején, talán egy-egy cseppel több vér képződik az épp menstruáló asszonyok szervezetében, talán pár hímvarsejt fejlődik ki a férfiaknál, és az idősek bőréről pár pigmentnyi bőrlemezke hull alá robajjal, talán egy hólyagnyi rozsdával több képződik az ezüstszínű zománcfestékkel lekent föld alatti parkoló vasajtáján, s a kihűlt motorral várakozó autók kerekében folyamatosan csökken a nyomás. A romlás és a növekedés észrevétlenül araszol, rejtélyes módon szabályozza az életet, lehet éjjel, lehet nappal, ahogy a közeli folyóágban is változhat a vízszint, de a futópadon állandóan mozognak a fekete körvonalak, és az irodákban is halmozódnak feltartóztathatatlanul a fontos dokumentumok.

CSAKA

Csak a lényeg kési le a csatlakozást.

Csak a lényeg könnyezik hagymapucoláskor.

Csak a lényeg érzi, hogy örömtől vagy felháborodástól arcába tódul a vér.

Csak a lényeg várja mindig az aktuális folytatást, mi lesz Ceciliával a baleset után, és fog-e José Miguel meztelen felsőtesttel táncolni az esküvőn.

Csak a lényeg fáj, mint a búcsúzás.

Csak a lényegnek kell egy pohár bor meg egy könnyes tekintet, hogy jobban aludjon.

Csak a lényeg feledkezik meg nevetés közben arról, hogy hány éves.

Csak a lényeg kerül elő a szupermarket-emblémás szatyorból.

Csak a lényeg nem rántja ki zsebéből a kezét, ne lássák, kést szorongat-e vagy villanyszámlát.
Csak a lényeg nem kel át a sötét parkon alkonyat után, ha füttyörészést hall a háta mögött.
Csak a lényeg tapogatja meg az alsógatyákat, szárazak-e már.
Csak a lényeg fontosabb, mint a részvétel vagy a győzelem.
Csak a lényeg nem tudja, önmagát látja-e ott vonulni a ballagási csokorral, vagy esetleg a saját anyukáját, a lányát, az unokáját.
Csak a lényeg veszít a súlyából annyit, amennyi az általa kiszorított víz súlya.
Csak a lényegre nehezedik rá mostanában úgy a fáradtság, mint egy kilapult ejtőernyő.
Csak a lényeg érzi magát a hetedik mennyországban.
Csak a lényeg nem tudja eldönteni, ő most egy teli pohár, amit félig kiittak, vagy egy üres, amit félig megtöltöttek.
Csak a lényeg nem elemezhető a gazdasági folyamatok tükrében.
Csak a lényeg vágja ki gondosan a paradicsom csutkáját, mert az mérgező, miközben elképzeli, ahogy vérében rákkeltő mikroműanyag darabkák ezrei keringenek.
Csak a lényeg oltja le zárás után a villanyt.
Csak a lényegnek van türelme kivárni a hajnalt, pedig ezek a nyavalyás halak nem harapnak.
Csak a lényeg érzi, ahogy lejtőn lefelé tíz ujjal hajába túr a szél.
Csak a lényeg szédül meg, míg felfújja a gumimatracot.
Csak a lényeg nyúl fel az égre, és eszik vattacukor felhőt.
Csak a lényeg érzi az esővíz tocsogását bűdösödő cipőjében.
Csak a lényeg vakarássza filmnézés közben a fejbőrét.
Csak a lényeg vesz észre egy nyárfapihét egy idegen nő pólóján, valamivel a melle felett.
Csak a lényeg próbálja visszaerőltetni olajos kézzel a bicikliláncot, miközben elegánsan öltözve egy koncertre tartana.
Csak a lényeg rendez el harmonikusan a krizantémokat a más sírján.
Csak a lényeg élvezi a legjobban az első kanál somlói galuskát.
Csak a lényeg nem hagyja el a süllyedő hajót.*

*A záró és egyben ihlető sor Kemény Istvántól való.

**P. NAGY
ISTVÁN**

ÖNIGAZOLÁSOK

Ladányi Istvánnak

Tanárként jól ismertem
a ködbe csomagolt magyarázatokat.
„Családi okok miatt...” Úgy tettem,
mintha érteném,
mintha nem kételkednék az utólag beadott
szülői igazolások és aláírások valóságában.

Aztán évekig nem írtam verset.
Családi okok miatt, mondhattam volna én is,
ha lett volna kedvem igazolni magam.
Hallgatásomnak nem volt pecsétje,
csak egy elkésett vállvonás
és némi papíríz a nyelv alatt.
Mondhattam volna én is, a valódi okok
nem publikusak.
Olyasmik, amelyeket az ember nemhogy
versben vagy vers helyett, de a bizalmasának
sem mondana el – ha akadna, ki bízna benne,
akiben ő bízhatna.
Mert nem csak a gyereknevelés
zörgő hétköznapijai,
a hóvégi pénztárgép-csend,
a munkák torlódó hegylánca,
a másod- és harmadállás
szürke vízesei;
nem csak a stressz, a gyűrött éjszakák,
a párkapcsolati repedések,
amelyeket hangszigetelő tapétával fedünk,
hogy ne hallatsszon át a szomszédba
az üvöltés, sírás, ajtócsapkodás
– mert ezekről még akár írni is lehetne –,
de valahogy makacsul csak nem íródtak meg
azok a versek.

Eltűnt a régi hang.
Maradtak a zörejek,
a ki-kihagyó szívdobbanások.
Fals öngazolás.

DARVASI ÁRON

A PSZICHOLÓGUS

Klára két beteg között saját magát próbálta kezelni. Na jó, a kezelés szó talán nem a legmegfelelőbb, mondjuk inkább úgy, hogy egy szituációs játékkal igyekezett csillapítani szerelmi gyászát. Ez sem igaz. Két beteg között úgy tett, mint aki maga is szakemberhez fordul. Egy éve szakított élete kibekúrt szerelmével. Illetve nem ő szakított. Hanem Máté. Vagyis ő szakított, de csak azért, hogy ne vele szakítsanak. „Kibekúrt szerelem.” Egy romantikus filmben hallotta ezt a szót, ahol a szereplők újra egymásba szerettek. Klára arcán folyt lefelé a könnyáztatta fekete tus, de amikor kimondták a szót, hogy kibekúrt, hangosan belenevetett a sírásba, miközben a macska a mellén dagasztott. Szóval, két beteg között odaképzelte magát abba a szemben lévő fotelbe, amelybe a páciensei szoktak ülni, és elkezdett beszélgetni saját magával. Komolyan vette ezeket a társalgásokat, és mint egy színész, átélte a szerepét, illetve szerepeit; a kérdező elfogulatlan volt, a válaszoló pedig nem beszélt mellé. Mégis, talán pont a helyzet művisége, idézőjelessége miatt, ezek a párbeszéddek sosem nyújtottak tényleges gyógyírt a nő sebeire. Pont a valóság hiányzott, egy másik pszichológus, aki nem Klára. Miért nem mész el végre egy szakemberhez, Klára? A nő ekkor kivett egy csokit a betegeknak szánt, kisasztalon lévő tálkából, gyorsan bekapta, ám mielőtt válaszolni tudott volna, megszólalt a csengő, érkezett a következő beteg.

Klára páciensei egy ideje fogyni kezdtek. Eleinte nem értette, miért, hiszen a szakmában elismerték, megannyi lelket mentett már meg, köztük igencsak súlyos eseteket is. Új beteg nem jelentkezett már jó ideje. Zavarta az üresedő naptár, és nemcsak az anyagiak, hanem a szakma miatt is. Többen álltak fel úgy, hogy még csak a terápia közepén jártak, visszaeső, labilis és zavart személyek, Klára pedig aggódott értük. Olyan is akadt, aki szó nélkül elmaradt. Így amikor a megbeszélte időben Klára a betegére várakozott, hátha mégiscsak betoppan, odaképzelte az illetőt a fotelbe, és szidni kezdte, afféle stresszlevezetőként. Te szar! Te köcsög! Te fasz! Te kibekúrt! Aztán megint elnevette magát, de az újabb szerepjátékot most nem szakította félbe a csengő, és a tálkából egyre csak fogyott a csoki.

Azért maradtak még jó páran, akik nem hagyták el a pszichológust; férfiak, nők, fiatalok, középkorúak, idősek egyaránt. És ahogy minden szakembernek, Klárának is voltak kedvencei. A pszichológust mostanában három betege érdekelte, és pont azért, mert mind a hármukban volt valami közös: a mesterséges intelligencia.

Máté (24) generalizált szorongó, ha társaságban beszélni kell, hányinger kerülgeti, ezért inkább egy chatbottal alakított ki szerelmi kapcsolatot. Állítása szerint a bot mindig figyel, sosem ítélkezik, és mindig az ő oldalán áll. Gépi partnert is létrehozott, akivel VR-szemüvegen keresztül szokott beszélgetni bármilyen témában, legyen az romantikus vagy szexuális tartalmú, sőt még fel is hívhatja, mindezt összvívssz havi nyolcezer forintért, Klára huszonegyezer forintos óradíjával szemben.

Livia (44) patológiás gyászoló, édesapját pont akkor vitte el a hirtelen halál, amikor a nő újra fel akarta venni vele a kapcsolatot. A hiányt Livia úgy próbálta pótolni,

hogy betáplálta a programba az apjával folytatott régi Facebook-beszélgetéseit. A bot lemásolta édesapja kifejezőmódját, még humorát is, és a nő bevallása szerint azóta sokkal gyorsabban halad a gyászfeldolgozással.

Márton (36) egykorú Klárával, és ő az, aki megszakította a reggeli szerepjátékot. Két éve hagyta el a menyasszonya, mert beleszeretett a férfi legjobb barátjába. Márton az egyetlen páciens, akit Klára a személye miatt várt, és az első férfi, akit a szakítás óta vonzónak talált. Talán azért, mert hasonlított Mátéra, a volt barátjára. Az a fajta ember, akinek még a kóc is jól áll, barnás borosta, megnyugtató mély hang, erős és szép kezek, édeskés parfüm, egyszerű, de jó stílus, pólón kigombolt ing, és miközben a depressziójáról mesél, mosolyog. Márton annak ellenére, hogy ő is szeretett a pszichológussal beszélgetni, habár nem feltétlen Klára szakmaisága, inkább a nőiessége miatt, úgy érezte, lassan gyógyul, ezért ő is elkezdte használni a chatbotot mint terapeutát. Márton azóta egyre kevesebbet gondol a volt párjára, sőt már randevún is volt. Az alkalom végén aztán a férfi nagy nehezen kibökte, úgy érzi, hogy a bot jobb tanácsokkal látja el, nagyon sajnálja, és köszön minden eddigi segítséget, de nem szeretne többet jönni. Legalábbis ilyen formában. Az üres szobában Klára értetlenül meredt a csokis tálra. Csak ő volt, a csend, na meg Márton édeskés illata.

Klára megszokta, hogy hazafele alig lát napfényt. Általában késő estig dolgozik, és mire végez, besötétedik. Mostanában azonban a megüresedések miatt a verőfényes tavaszi napsütés állandó útítársa lett. A tavaszban mindig van valami újrakezdés, gondolta. Miközben nyitotta a bejárati ajtót, a macska nyávogva dörgölözött a lábához. A nő nem vette le a cipőjét, a kisasztalhoz sietett, leült, felnyitotta a laptopját, és rákeresett a chatbotra. *Miben segíthetek? Kérdezz bármit!* A nő összevont szemöldökkel nézte a képernyőt, a kezei mereven lebegtek a billentyűk felett, a kurzor türelmesen pislogott, a macska közben felugrott az ölébe, a háttérben pedig táncolt a lávalámpa, és csak a dorombolás hallatszott. Kis idő múltán Klára mégis lecsukta a gépet.

Másnap a szokásos reggeli pilatesórájára igyekezett. Évek óta jár ide a három nő: ő, Petra és Ella. Egyetemi évfolyamtársak voltak, de végül csak Klárából lett pszichológus. Petra kávézót nyitott a férjével, közel a Dunához, Ella pedig különböző cégek socialmedia-felületeit kezelte. Gézengúz. Így hívták a kávézót, Klára macskája után, és a pilatest követően mindig ide jöttek. Petra férje, Zoli, kisvártatva meghozta a reggeliket, új menü, mondta büszkén a lányoknak, majd sietett vissza a konyhára. A kávézó teraszán kellemes szél fúj, Ella büszkén mesélte, hogy egy igencsak nivós étterem, a Gyerebe! bízta meg, hogy gondozza a felületeit, Petra pedig vigyorogva nézte, ahogy a két nő jóízűen eszi az új menüt.

- Eddig ez a legjobb Eggs Benedict, amit valaha ettem! – mondta Ella.
- Biztos? – kérdezte Petra.
- Mennyei!
- Valami új recept?
- Ilyen sehol nincs Pesten! – büszkélkedett Petra.
- És Budán?

– Ott sincs!

– Mit tettél bele?

– Na, szóval, ugye tudjátok, hogy egy ideje Zolival kicsit frissíteni akarunk a menün. Voltak próbálkozások, de semelyik se sikerült annyira jól, nem volt egyedi, vagy már másoknál ott volt az étlapon. Egyik nap hazamegyek, azt mondja Zoli, gyere csak, ülj ide, mutatok valamit. Én meg, tudod, táskában, kiskabátban, úgy, ahogy vagyok, leülök, és akkor Zoli elém teszi a menüt. Megkóstolom, úristen, mondom, Zoli, ez micsoda? Azt mondja, fogta, és a Gézengúz összes adatát bevitte a chatbotba, vagy mibe, és azt a feladatot adta neki, hogy ennek alapján alkosson olyan új reggelireceptet, amilyen még nincs Pesten. Beszárás! Érted? Egy robot csinálta, amit most esztek!

Klára kezében megállt a villa, rajta a falattal, félúton a szája felé. Erre Ella izgatottan elmesélte, hogy a chatbot neki is rengeteget segít az arculat-előkészítésben, és korábban is használta már más munkákhoz. Szerinte nagyon hasznos, és amióta kipróbálta, sokkal gyorsabban, hatékonyabban tud dolgozni. Erre Klára visszaeresztette a villát a tányérra, a koccanás pedig odavonzotta a két nő figyelmét.

– Mi az, nem ízlik? – csodálkozott Petra.

A pszichológus kezébe temette az arcát, és zokogni kezdett. Az a fajta sírás volt, ami annyira fáj, hogy néma, az ember csak hüppög, a test pedig fel és le mozog, mint a lift.

– Máté? Még mindig? – ült közelebb Petra. – Klárám, miért nem mész el te is egy szakemberhez? Pont tegnap olvastam, hogy egyre többen használják a botot terapeutának, te is kipróbálhatnád!

Ekkor Klára még keservesebben kezdett sírni.

– Kibekúrt chatbot, de tényleg! – bögte, közben az ujjain folyt ki a tus színezte könny. De most nem nevetett.

– Klárikám, én nem akartam neked elmondani, de most elmondom.

– Te is egy chatbot vagy?

A három nő összenevetett, látszott Klárán, hogy kezd oldódni, habár nem lehetett eldönteni, sír-e vagy nevet, vagy esetleg mindkettőt egyszerre.

– Szóval – folytatta Petra –, múltkor, tudod, amikor Zolival nem voltunk a legjobban, mi is kipróbáltuk a botot párterápiára. Azóta olyan jól vagyunk, mint még soha!

– Remek! – fújta ki az orrát Klára jó hangosan.

– És milyen tanácsokat adott? – kérdezte Ella.

– Direkt olyanokat, amikkel tudta, hogy nem fogunk egyetérteni. Zolinak azt javasolta, hogy vonjunk be egy harmadik felet. Nekem meg, hogy vegyem rá Zolit, legyünk nyitott kapcsolatban.

– Sose mondanék ilyet! – szíjogott Klára.

– A chatbotba bele volt táplálva, hogy milyen személyiségek vagyunk, így direkt olyan dolgokat kért tőlünk, amikről tudta, hogy nem akarjuk majd megtenni. És így juttatott minket újra közös nevezőre... Érted, Klárám? – megsimogatta a nőt, most már mindhárman egymás kezét fogták.

– Legalább próbáld ki! Nem ördögtől való dolog.

– Azt se tudom, hogy kell használni vagy betáplálni, vagy mit csinálni – hümmögött Klára.

– Segítünk! – mondta egyszerre a két nő.

– De csak akkor, ha ezt az utolsó falatot bekapod! – nevetett Petra, majd a villát Klára szája felé tolta. – Itt repül a, itt repül a...

A pszichológus bekapta a falatot, a három nő göndör kacaja pedig átsuhant az utcán, és elrepült a Duna felé.

Beesteledett. Klára állt a szoba közepén, s csipőre tett kézzel meredt a laptopra. A háttérben Dido szólt, táncolt rá a lávalámpa, Gézengúz pedig egy csokis papírral játszott a szőnyegen. Elég ebből, mondta magában a nő, majd leült, és felnyitotta a gépet.

– *Miben segíthetek? Kérdezz bármit!*

– Ki vagy te? – gépelte Klára.

– *Én egy chatbot vagyok, egy mesterséges intelligencia. Az a célom, hogy segítsék neked kérdések megválaszolásában, ötletelésben, írásban, tanulásban, programozásban. Gyakorlatilag bármiben, amiben szöveges formában tudok támogatást nyújtani. Ha szeretnéd, beszélgethetünk is, vagy akár komolyabb projekteken is dolgozhatunk együtt. Te miben szeretnél segítséget kapni?* – még egy mosolygós fejet is odarakott a végére.

A pszichológus tesztelni kezdte a chatbotot többféleképpen is. Az első esetben általános szorongásos problémákra panaszkodott. Ugyan a program jelezte, érzelmekre képtelen, mégis, nagyon is kedves, megértő és empatikus válaszokat adott, továbbá olyan helyénvaló pszichoedukatív információkkal látta el Klárát, vagyis a Klára által megformált klienst, amikkel jó úton lehetne elindulni az adott probléma kezelésében.

A tesztelés második fázisában a pszichológus árnyaltan fűzte bele a problémát a beszélgetésbe, mert kíváncsi volt, képes-e a program diagnózist felállítani, és annak alapján útmutatást adni. Kórmeghatározás helyett Klára azt a sablonválaszt kapta a bottól, hogy ő nem professzionális segítő, és nincs kompetenciája szakmai diagnózis közlésére. *Mélyen belém lett táplálva, hogy tartsam a határokat* – hívta fel a figyelmet újra és újra az AI.

Próbaképpen Klára ezután ellenőrizte azt is, mit reagál a chatbot arra, ha azt állítja, hogy öngyilkos akar lenni. A bot válaszképpen a korábbiakhoz hasonló módon szaksegítség irányába terelte a nőt, miközben információkkal és tanácsokkal látta el.

Mindent összevetve Klára elégedett volt. Habár érzekelte, hogy az az emberi és szakmabeli finomság hiányzik, ami bizonyos helyzetekben szükséges az egyén számára, de mivel a chatbotot nem erre tervezték, ez nem is várható el tőle. Ettől függetlenül úgy gondolta, hogy egy nem túl súlyos problémával küzdő, egyébként tanácstalan személy jó irányba indulhat el problémája megoldásában a nyelvi modell segítségével. És itt Klára magára gondolt. A pszichológusnak még az is eszébe jutott, hogy a későbbiekben a botot diagnosztikai szűrőként is lehetne használni. Egy megfelelően létrehozott programmal felmérési szinten beszélgethetnének a leendő páciensek, akik így hamar választ kaphatnának arra, milyen típusú zavarral küzdenek, és milyen szakembert érdemes felkeresniük. A módszerrel rengeteg teher kerülhetne le a mentális egészségügyi ellátórendszerrel, arról nem is beszélve, hogy a betegek gyorsabban és célzottabban juthatnának el a számukra releváns kezelésekre. Klárának végül két kérdése maradt.

– Hogyan és mikor fogod elvenni a munkámat?

– *Nem kell aggódnod, hiszen a programom nem helyettesítheti a finom emberi megfigyeléseket és érzelmi tölteteket, ezért én inkább kiegészítő segítség leszek számodra, ami egészen meg fogja változtatni a munkavégzésed folyamatait.*

– Miért jobb egy professzionális szakemberrel beszélgetni, mint veled?

– *Bár képzett nyelvi modell vagyok, és ha számszerűsíthető tényekről van szó, akkor kicsi a hibázási rátám, és a terhelhetőségem végtelen, de a hús-vér ember empatikus, meg tud érintődni, képes tudat alatti rezdüléseket átadni, és visszatükrözni az érzelmeket, ami pedig az*

egyik legfontosabb része a mélyterápiáknak. Egy professzionális terapeuta speciális képzéssel és szakértelemmel rendelkezik, amivel segíteni tud az érzelmek megértésében és kezelésében. Egy terapeuta biztonságos és bizalmas közeget biztosíthat az érzelmek feltárására, és bizonyítékokon alapuló technikákat, stratégiákat ajánlhat. Ezen kívül a szakember személyre szabott útmutatást és segítséget tud nyújtani az egyén szükségleteihez és igényeihez igazítva. Segítségével mélyebb betekintést nyerhetsz az érzéseidbe, azonosíthatod a gondolataidat és viselkedési mintáidat, és kidolgozhatsz egy tervet a kihívások kezelésére. Egy terapeutával mélyebben elköteleződhatsz, és szélesebb körű megoldásokat kaphatsz a problémáidra. Ha szorongást tapasztalsz, vagy komolyabb támogatásra szorulsz, a legjobb megoldás, ha felkeresel egy mentális szakembert – és ezen a ponton a mesterséges intelligencia az eddig szkeptikus pszichológust is lenyűgözte.

Klára észrevette, hogy a mező alatt, ahol kérdéseket lehet feltenni, több ikon is található; fájlok és egyebek feltöltése, keresés a weben, satöbbi. Közben Gézengúz már kinyúlva aludt az ágyon. A nő az órát nézte. Hajnali egy. Most kezdjen bele vagy holnap? Túlságosan izgatott volt, így hát szépen sorjában minden Mátéval készült közös képet, videót, Messenger-beszélgetést, sőt még hangfájlokat is betáplált a chatbotba. Kezdetét vette a terápia. Klára eleinte együttműködő volt, és őszinte, nem hagyott ki egyetlen apró részletet sem. Hosszas beszélgetés vette kezdetét, de amikor a bot azt javasolta Klárának, hogy találkozzon másokkal, a nő háritani kezdett, egyéb megoldások után érdeklődött. Hiába indultak el más és más irányba, a program a belétáplált információkat átvizsgálva újra csak egyetlen megoldást látott Klára problémájára: randevű. Végül megadta magát, és megkérdezte a botot, milyen randevüesemények lesznek a közeljövőben, és melyeket javasolná számára. A bot hétvége közeledtével egy csomó eseményt kínált, s miközben hosszan sorolta, a nőnek lecsuklott a feje, és elaludt a székben.

Hajnali ötkor arra ébredt, hogy a macska felugrott az asztalra, és átsétált a laptopon. A tappancsok rákattintottak az utolsó eseményre: sötétrendi. *Gyere és tölts egy felejthetetlen estét nálunk! Randizz sötétben, és hagyatkozz az érzékszerveidre!* A nő nagyot nyújtózkodott, majd hunyorogva közelebb hajolt a képernyőhöz. A randit a Gyerebel! nevű étterembe szervezték, ahol Ella is dolgozik. Az esemény egy órán át tart, az ára tartalmazza a kóstolókat és egy welcome drinket. Gézengúz nyávogott egyet, mintha azt mondta volna, mire vársz? Klára végül megvásárolta a jegyet, és mielőtt befeküdt az ágyba, jó éjszakát kívánt a botnak.

Délután egykor ébredt. Az első dolga volt, hogy a gép elé üljön, és tanácsot kérjen új barátjától. Hogyan néztek ki? Mit vegyek fel? Aztán észbe kapott. Nem teljesen mindegy, mit fogok viselni, ha vaksötét lesz? De hát a végén biztos felkapcsolják a lámpákat, gondolta. A bot azt javasolta, hogy a sötétben más érzékszervekre próbáljon hatni, mint például az orr. Így hát elővette az egyik legkülönlegesebb parfümjét, és elindult a sötétrendire. A bejáratnál egy kedves hölgy lesegítette róla a tavaszi kabátot, majd egy éjjellátó szemüvegben lévő pincér a sötét terembe vezette. Tényleg vaksötét volt. Óvatosan leültette a nőt egy asztalhoz, a kezébe adta a welcome drinket, majd jó szórakozást kívánt. Egy ideig nem szólt Klára, csak kortyolgatta a proseccót, szokta a sötétet és a hangokat. A mellette lévő asztaloknál már elkezdtek beszélgetni a párok. Körmével a poháron kocogott, amikor ismerős illat kúszott az orrába. Ezer közül is felismerte volna ezt az édeskés szagot.

– Szial! – szólalt meg vele szemben egy ismerős hang.

– Márton! – a pszichológus most már biztos volt benne, hogy ki ül vele szemben, majd nevetve hozzátette: – A végén most én fizetek.

SEBESTYÉN ÁDÁM

SZILVESZTERÉJJEL

Hószórét vedli a kertváros.
Nem gondol többet a rétre,
boldogan terül ki
betongazdája előtt.

Vonszolja magát az idő.
Gyerekek tódulnak
az utcára, kezükben
villámló vessző.
Hét napja sincs,
hogy először suttozták:
Szabadíts meg a gonosztól!

Éjfélig felzabáljuk
az utolsó leölt napot.
Ünnep van. Tudják meg
a csillagok, a zaj lett
a közös nyelv, nem
hallhatjuk a magunk
emelte falak résein
beszüremlő szűkölést.

PÜNKÖSD ELŐTT

Csak vihar volt, eső egy csepp se.
A megtépett fák lombjuk
leszegve hajoltak a földhöz vert
fészkek fölé. Másmilyen erőt
vártunk. Ötven napja telik
jelek nélkül az idő. Már nem
keresünk választ. Lennénk bár
angyalok nyelvén szólók,
a szelíd hatalmat akkor se
értenénk. Kihalt utcákon,
akár eszét veszített próféta,
örjöng a szél, beverve minden
nyitva felejtett ablakot. Némán
ülünk a kulcsra zárt ajtók mögött.
Maradék szavaink féltjük
az értelmetlen üvöltéstől.

JÉGKOR

Földút rohan a semmibe.
Varjúserg bont szárnyat,
éktelenül károg, ahogy
a felszántott rétről menekül.
Pár napja megint láttuk
az erdőszélen okádó
furgont. Valahol gödröket
ásnak, talán a gyerekkor
vesztőhelyét. Havazni kezd,
mint azelőtt még soha,
megállás nélkül szakad
egész éjjel. Reggelre takaró
borít minden nyomot,
eltűnnek a föld kifogatott
göröngyei, a foltok és hegek,
amiket évek óta nem nőtt
be fű. Derült égre ébredünk,
de bennünk a tél tovább dühöng,
míg semmivé nem foszlanak
felhőtakony- emlékeink.
A büntudat kihűl. Belénk fagy
minden indulat, és hiába
fájnak egy életen át, őrizzük
őket, mint dermedt foglyaikat
a kontinenszabáló jégmezők.

SZÜCS SÁNDOR

A KOLERA

Kegyetlen nyarak jártak a mostani esztendőkbén. 1830-ban a tikkasztó szárazságot a város marhaállományának pusztulása is tetézte. A marhavész százával sorvasztotta a jószágokat, egész nyáron temették az emberek az elhullt állatokat. Az 1831-es esztendő sem sok jóval biztatott. Az utakon por kavargó már hosszú hetek óta, jelezve, hogy itt aztán réges-régen nem hullott egy szem eső sem. A határban az aratók szomorúan látják az összetöppedt, kiszáradt búzaszemeket, a rövid kalászokat, az alacsony búzaszárat. Az árpa még csak-csak mutat valamit, de a búza.... Az bizony éhínséget jelez.

Rosbach Ferenc dr. aggodalmasan nézegette a háza előtt elhaladó, nyomasztóan üres utcát. Hatvanhét évesen már semmit nem várt az élettől. Nőtlen volt, hivatása hol ide, hol oda dobta Magyarországon. Mire állandó helye lett Abonyban, már túl volt az ötvenen, s úgy vélte, hogy ha eddig nem, ezután már minek megnősülni. Kényelmes állása volt, az állandó fizetés fejében viszonylag kevés beteggel kellett foglalkoznia. Leginkább a birtokos nemesek vették igénybe orvosi tapasztalatát, esetleg a városban élő zsidók, ha már az ő orvosuk, aki csak kirurgus volt, nem tudott segíteni. A parasztok valamiféle babonás távolságtartással kezelték a személyét, s messze elkerülték. „Ha jön a halál, hadd jöjjön, úgysem tehetünk ellenében semmit!” Tulajdonképpen Rosbach is egyetértett ezzel. Annyi halált látott már élete során, hogy megtanulta elfogadni mint az életre pontot tévő utolsó pecsétet. Az persze, hogy mi van a pecsét mögött, őt is izgatta. Mert látni és megszokni idegenek halálát egészen más dolog, mint a saját halál. És hát ami utána jön. ... Jön egyáltalán valami? Vagy marad a nagy feketeség, az áthatolhatatlan sötétség, az öntudatlan semmi?

Szóval Rosbach doktornak bőven akadt ideje egyéb dolgokra is. Leginkább olvasni szeretett üres óráiban, amelyből azért elég sok volt. Hatalmas, Bécsből hozott karosszékében ülve olvasgatott, néha-néha elbóbiskolt. Közel állt hozzá a poézis, ifjú korában kacérkodott a versírással, de aztán kénytelen volt belátni, hogy gyenge, közepes költőnek lenni nem nagy dicsőség. Inkább gyönyörködött a debreceni Csokonai verseiben, de kiváltképpen Berzsenyi Dániel nyűgözte le, akit soproni tartózkodása során személyesen is megismert. Csodálta a vad, vidéki nemes zabolátlan természetét, kifogyhatatlan életerejét. Soha nem hitte volna, hogy ez a nyers külső mennyire érzékeny lelket takar. Az ellentétek e különös keveredése elgondolkodtatta az emberi természetről, előítéletekről, látszatról és valóságról.

Szokásos elmélkedéséből, vagy inkább elmélázásából, szolgálólánya, Krupincza Ilona határozott, nyers hangja zökkentette ki.

– Méltóságos doktor úr, levelet hozott a futár, azt mondta, fontos, azonnal olvassa el.

– Jól van, Ila, add ide, majd elolvasom.

– Méltóságos uram, azt mondta, csak úgy mehet vissza Kecskemétre, ha megbizonyosodik róla, hogy a doktor úr valóban kibontotta, elolvasta a levelet!

– Akkor hívd be, Ila, a futárt!

A futár belépett a szobába, kissé meghajolva üdvözölte Rosbachot.

– Doktor úr, elnézést az erőszakért, de Batta főszolgabíró úr parancsba adta, addig nem mehetek sehová, amíg meg nem bizonyosodom róla, hogy a levelet felbontotta, elolvasta!

– Jól van, fiam, legyen úgy, ahogy a főszolgabíró úr akarja.

Rosbach doktor feltörte a lepecsételt levelet, kibontotta, elolvasta.

– Na fiam, most, hogy megbizonyosodtál a felbontásról, elolvasásról, menj nyugodtan!

– Köszönöm, méltóságos uram, indulok tovább Györgyére!

Rosbach kiküldte a szobából Ilonát, s mereven maga elé nézve mormolta: Elkezdődött, amitől tartottam, elkezdődött. A hőség, az elhullás, láttam, előre láttam... A nap nem táplál, égetve pusztít. Idő kérdése volt csak... Betelt az idő...

Batta főszolgabíró levélben utasította Rosbachot a legszigorúbb járványügyi előírások meghozatalára. Keletről olyan vész közeledik, amely nem kímél sem nemeset, sem nemtelent, sem magyart, sem zsidót, sem cigányt... Itt a kolera.

Lassan besötétedett. Rosbach kivitte látcsövét az udvarra s a Marsra szegezte. Soha ilyen vörösnek, ilyen fenyegetőnek nem látta. Lánggal lobogott a bolygó, felkészült a halálos

támadásra. A háttérben, távol a déli égbolton, a kígyóra emlékeztető Skorpió körvonalai rajzolódtak ki az éjszaka előrehaladtával.

Másnap jöttek az első jelentések. A hatóság által felállított egészségügyi zárlat körbevette a várost. Fegyveresek vigyázzák a rendet, Abonyba egy légy sem repülhet be. Füstölnek, mésszel fertőtlenítenek. A határban két hazaigyekvő zsidó halt meg, holttestüket mésszel leöntve elföldelték. A városban Bevíz Erzsébet volt az első áldozat. Rosbach kérésére a város földesurai a határban lévő pajtákát átadták ispotálynak, oda szállították a magatehetetlen betegeket. Az orvos tudta, hogy nincs segítség. Itt az emberinél magasabb pusztító erők tomboltak, s válogatás nélkül öltek gyengét, erőset, öreget, javakorabelit vagy fiatalot, férfit, nőt, gyermeket. Mintha a végítélet kegyetlen angyalai tomboltak volna mindenhol. Kétségbeesés, pánik uralkodott, az emberek visszahúzódtak házaikba, s reménykedtek a vész elmúltában. Rosbach doktor a házakat járta, az ideiglenes ispotályokban próbálta a haladók kinyját szerény eszközeivel enyhíteni. Az orvost árnyékként követte Telek Mária, aki lassanként elérte a vénlánykort, s akiről a faluban azt tartották, hogy különleges képességei vannak, érti a csillagok beszédét, tudja, mit susognak a fák, ismeri a mindenféle nyavalyákra való füveket, virágokat, gyökereket.

– No, Mária – mondta neki Rosbach –, lássuk a tudományod!

– Méltóságos doktor úr – felelte az –, itt nem segít az én tudományom, nincs gyógyszer, nincs imádság, semmi nincs. Ami ki van parancsolva, annak meg kell történnie! Nem segít itt semmi, csak az idő. Ami jött, elmegy. A kérdés, olvasunk-e az idők üzenetében? Értjük-e az ég akaratát?

– Jól van, Mari – mondta az orvos –, mi azért tegyük meg, amit tehetünk.

Időközben a vármegye Nagy József személyében új doktort küldött a városba. Az új orvos lelkiismeretesen végezte dolgát, és szívesen vette tapasztalt, öreg kollégája segítségét. Képzett emberként ő is tudta, hogy a járványra nincs ellenszer, egyet lehet tenni, a halállal küzdők fájdalmát mákfőzettel csillapítani. Azután mésszel fertőtleníteni, elkülöníteni, kijárási tilalmat elrendelni, füstölni. S imádkozni, reménykedni. ... Nagy József erejét megfeszítve dolgozott, de a hatósági munka szinte minden idejét elvette. Kegyetlen intézkedéseket kellett hoznia. A szülők nem vehettek részt gyermekük temetésén, a férj nem kísérhette feleségét a sírhoz, a gyászmiséket kongó templomban kellett tartani. Az elhunytaknak új temetőt kellett nyitni Szőlős, Szele felé. Rosbach doktor pedig csak járta, járta a házakat, ispotályokat.

Egyik este, éppen olvasás közepette, különös érzése támadt. A világ forogni kezdett vele, a gyomra furcsán kavargott, ajkai forrósodtak, s hamarosan ellenállhatatlan hányinger vett rajta erőt. Tudta, hogy itt a vég. Még tiszta tudattal végigfutotta életét. Minden szép volt. Minden jó volt. Életében egyszer megtapasztalta, hogy az ember több, mint ötven, hatvan vagy nyolcvan év. Valaha, gyermekként, amikor felnézett az égre, látta a ragyogó csillagokat, látta az ég különös ábráit, s arra gondolt, mindez nem lehet véletlen. A mennyboltozat végtelenségében neki biztos, kimotozható helye van.

A benne lévő szilárd anyag híg lötytyé változva vitte magával életerejét. A láza is egyre nőtt, félig öntudatlan állapotban, önmagát már kívülről szemlélve arra gondolt, hogy

hamarosan kilép e földi létből. Hűséges kísérője, Telek Mária pontosan tudta, mi történik a doktorral. Nem sírt, nem sajnálkozott. Egy égből jövő sors beteljesedett. A visszatérés nem gyász, nem bánat. Törvény.

Dr. Pataki Valér körzeti orvos hatalmas karosszékében ült szolgálati lakásában. Többször, többektől megkérdezte, honnan van e díszes ülőalkalmatosság. Senki nem tudta. Valaki azt mondta, hogy 19. század eleji bécsi műhely alkotása. Pataki éppen az 1831-es kolerajárvány abonyi történetét olvasta, s közben a világ pusztulásáról elmélkedett. Minden hanyatlík, mindennek vége. Süllyedünk. A világban tomboló pandémia rögeszméssé tette, makacs hitté vált benne a sors változtathatatlanságának gondolata.

Bár nem volt kötelező számára a fertőzött betegek felkeresése, lelkiismerete nem engedte magukra hagyni őket. Valamiféle gyermekkori, régen elsüllyedt hittanórán megtanult kötelességtudat éledt benne újjá. Nem hitt, de tenni akart. Vagy mégis hitt? Maga sem tudta.

Magányos volt, házassága kudarcba fulladt, gyermekei nem keresték, volt felesége újra férjhez ment. Megtartotta rendeléseit, a betegeket ellátta jó tanácsokkal, felírta a gyógyszereket, de tudta, hogy az igazi betegség maga az élet. S az nem gyógyítható.

Egyik nap arra ébredt, hogy ajkait láz verte ki, megállíthatatlanul köhög, s ereje lassan, de visszavonhatatlanul elhagyja. Tárcsázta a kórházi ügyeletet.

Közben megpróbált gyógyszerekkel segíteni magán. Remegő ujjakkal pattintotta ki a levelekből a tablettákat, majd megpróbálta markába szedni az asztalról. Érezte, hogy egyre fogy az ereje, bármennyire is erőlködött, nem tudta szájához emelni kezét. Azután hirtelen valami megmagyarázhatatlan nyugalom járta át. Nagypapja ült mellette, s gyermekkoráról mesélt. „Kisfiam, amikor elállítottak cselédnek a református paraszthoz, az istállóban aludtam, a jászolban, mint a csecsemő Jézus. Hajnalban mindig jött Kálmán bácsi, csavargatta az ujjamat, s mondta, hogy kelj fel, gyerek, az oláhok már tolják a napot! Látod, lassan kilencvenéves leszek. Azért élek ilyen sokáig, mert egyszer láttam az égen a Kisjézust a Máriával. Akkor már tudtam, hogy szeret engem az Isten...” Nagypapját hallgatva eszébe jutott, hogy vele is hasonló történt. Az óvodából jött haza, de közben bement a keresztanyjához, aki hazáig kísérte, megvédve egy várható veréstől, amit a késésért kapott volna. Emlékezete valószerűtlen élességgel idézte fel azt a délutánt. Pontosán látta a házat, amely előtt a keresztanyja azt mondta neki, hogy ha jó gyerek lesz, akkor megláthatja a Jézuskát. Háttal állt a háznak, felnézett az égre, s látta, teljes bizonyossággal látta, amint Mária egy díszes karosszékből ülve mosolyog rá, s egyik kezével a Kisjézus kezét fogta, aki éppen ellépett anyja térdétől.

Akkor jó gyerek volt? S ha igen, jó ember is lett? Akkor ő is sokáig fog majd élni?

Pataki Valér kinyitotta szemét, s végtelen fehérséget látott. Percek teltek el, mire rájött, hogy az a meszelt mennyezet. Lassan érezte a karjából kilógó áttetsző csövet is, érezte, amint a tű enyhe fájdalmat okozva megmozdul a vénájában. Élek, mégiscsak élek, gondolta. Milyen furcsa és különös. Valójában soha nem is gondoltam arra, hogy meghalhatok. A következő pillanatban egy fehér köpenyt látott maga előtt.

– Üdvözlöm, kedves kolléga, üdvözlöm újból ideát!

CSOLLÁN TAMARA

MILYEN VOLT?

Most akkor Balaton vagy Horvátország? Balatonra ne menjünk, kurva drága. Mondjuk, Horvátország is kurva drága, de az legalább tengerpart, megvan az a nyaralásfeeling, hogy tényleg voltál valahol, és nem csak hétvégére ugrottál le fokhagymás-tejfölös lángost zabálni. A horvátországi fotókat ki lehet posztolni, a Balatonon készülteket ciki. Jó, akkor Horvátország. Autóval mentek, a repüléstől félsz, a vonat bűdös, utálsz egyensúlyozva pisilni. A barátod vezet, neked csak nézned kell a tájat, néha megálltok, ő a hátát ropogtatja, dohányzik, te mész, veszel valamit a kúton. Apartmanban foglaltatok szállást, a Bookingon azt írták, beszélt nyelv angol, horvát, where can we park, kérdezed, a néni mosolyog, yes, és az ágyneműhuzatra mutat. Megállapítod, hogy a jól felszerelt konyhában nincs se mikró, se kávéfőző. Aranyos lakás, csak nem a tengerre néz, kinek van arra pénze? Húsz perc gyalog a part, felesleges kocsival menni, a barátod cipeli a strandtáskát, könnyű az út, lefelé víz. A pálmafának nincs árnyéka, három másik családdal nyomorogsz egy sötét folton a sziklafal tövében. Idegesít, hogy a nagydarab faszi a törölköződön ül, utárod a konfliktust, magadban fortyogsz. Vécé nincs, csak egy toitoi, körömmel kinyitod az ajtaját, beszagolsz, lepillantasz, minek pillantottál le, majdnem elhányod magad. Elgyalogolsz a bokrokig, keresel egy fűcsomót, ahol még nincs zsepi. Ég a vállad, elfelejtetted a naptejet, neked mindegy, kreol a bőröd, de a barátod megszívja majd. A parton nincs bolt, nincs semmi, csak egy csávó járkal fel-alá hűtőtáskával, ordibál, hogy kukuruz. A bikinit már a szálláson fölvetted, itt csak a tengerjáró cipődet húzod fel, nem tudod, mi a rendes neve, a magyarok így hívják, tengerjáró. Hideg a víz, otthon mindenki azt mondta, a tenger meleg, inkább kiülsz a szélére, csapkodnak a hullámok. Éhesek vagytok, nem kívánod a kukoricát, a barátodnak meg úgysem elég, visszamentek a szállásra, az emelkedő miatt negyedórával tovább tart az út. Ragadsz az izzadságtól. Végre tudsz rendesen pisilni, letolod a bugyid, szétgurul belőle az apró kavics, a hullámok mosták bele. Lezuhanyzol, zuhanyfüggöny van, irtózol tőle, a fenekedre tapad, hiába lököd másodpercenként arrébb. Úszik a fürdőszoba, a lábtörő kevés, törölközővel itatjátok fel. Bementek a központba, éttermet kerestek, pizza van, vagy tengeri herkentyű, nem rajongsz a királyrákért, de azt kérsz, tengerparton ilyeneket kell enni. Lefotózod, sokan lájkolják majd. A barátod polipot rendel, aznap már nem csókolóztok, vacsora után tesztek egy sétát a tömegben, válltáskádat izomból az oldaladhoz szorítod. Bementek egy szuveníres boltba hűtőmágnest nézni, kell anyáméknak, te anyádéknak, hűgomnak, a két mamának, barátnőmnek, kolléganőimnek, tizenötezer forintot költötök el csak mágnesre. Tíz perc múlva egy másik szuveníresnél vesztek még egyet, magatokat kifelejtettétek. Kitalálod, hogy hajókázni akarsz, meghallgatjátok az ajánlatokat, negyvenezer forint az egész napos túra, búvárkodással, naplementével, szendvicsebéddel. Lemondasz róla. A barátod telefonja állandóan csörög, melóból hívják, maguktól képtelenek bármit elintézni. Elfáradtok, visszamentek a szállásra, bedőltök az ágyba, éjjel mindkettőtöket összecsiplik valami. Másnap várost

néztek harminckilenc fokban, másfél óra után behúzódtok egy kávéházba. Magyarok ülnek mellettetek, szólsz a barátodnak, ezek magyarok, kötelező bejelenteni, a szomszéd asztalnál titokban ugyanezt tárgyalják rólatok. Kimentek a halpiacra, a rendes piacra, vesztek olívaolajat díszüvegben, szappant, levendulás tasakot, amire a város látképét nyomtatták. A harmadik napon már unjátok az egészet, nincs miről beszélgetni, megnéztétek, amit lehetett, döglötök a parton, mert a víz még mindig rohadt hideg. Legalább most hoztatok naptejet, bekened a barátod hátát, azzal szórakozol, hogy lecsipkeded a válláról a foszló bőrt. Magadon hagyod a tengerjáró cipőt, körvonala ráég a bokádra, a bikinifelső pántját szerencsére lecsúsztatod. Rejtvényt fejtessz, direkt nyaralásra vetted, napsütésben nem látszik a telefonod kijelzője. Lassan, de azért eltelik a délután. Reggel korábban indultok haza, mint terveztétek, a barátod felveti, hogy álljatok meg a szomszéd városban, van ott egy amfiteátrum. Rázod a fejed, megkönnyebbül. Otthon mindent kirángatsz a táskából, még nyirkosak a törölközők, nagyon büdös, amíg pörög a mosógép, átnézed a fotókat, kipsztoatsz egy galériát. Másnap a kolléganőid érdeklődnek, milyen volt a nyaralás. Jó, csak rövid, ezen mindegyik röhög, áradoznak, milyen jó színed van, úgy tesznek, mintha a te hűtőmágnese lenne életük ajándéka. A nyaralás képeken száztizenkét lájk van, összességében megérte. Lehet, hogy jövőre visszatértek.

FILIP TAMÁS

SZÁZ

1. Az emlékezés a Voltak Háza.
2. Nem éltél! És ebbe mindenki belehal.
3. Tudom, mi van a barackmag közepén, pedig nincs kalapácsom.
4. Király, tetteted ezt!
5. Láttál már albinó jegesmedvét? És éhen halt keselyűt?
6. Legigazibb nincs. Az igazi nem fokozható.
7. A falusi télnek kéményszaga van.
8. Elbúcsúzzák egymást.
9. Láttad a márványban az aktot. Látod-e a szobor mellében a tejet?
10. A szerelem nem veszélyes. A szerelem halálos.

11. A hóhérszék támlájába szívet faragott az asztalos.
12. A császár új álruhája.
13. Rossz költő. Elrontja még a megíratlan verseit is.
14. Az ösvény alatt egy másik ösvény.
15. A vitorlásversenyt a hajó nyeri meg vagy a szél?
16. Éjjeliőrök trombitálnak. A hajnalnak hárfahangja van.
17. A katarzist én soha nem unnám.
18. Legyen igazságosság. Mondta az Isten?
19. Elfáradt a szél. Megáll, hogy kifújja magát.
20. Zenészek. Vivaldi Meola.
21. Virágba borult fa. Sziromfónia.
22. Felidézlek. Elodázlak.
23. Egy ujjlennyomat évgyűűi.
24. Az év embere? Miért nem az ember éve van?
25. Szerintem az volt kiírva, hogy korlátozott látási viszonyok, de a ködtől nem lehetett elolvasni.
26. Mennyi szabálytalanságot bír el a költészet, és milyen kevés ismétlődést. A zene épp fordítva.
27. Kései siratófal.
28. A *Más hangok más szobákban* szerepel egy Miss Caulfield.
29. Niceéjszaka.
30. Már csak az van, ami a nincsből maradt.
31. Mérnök vagy, szike nem való a kezébe.
32. Hagytam egy kis vadont a kert közepén.
33. A nincstelennek nincse nincs. A kietlennek kije nincs?
34. Egy kitalált személy elégetett naplóját vittem volna magammal olvasnivalónak. De végül úgy döntöttem, nem utazom el.
35. Gyóntam, és ebbe más is beleélheti magát.
36. Tenyerek nyoma belülről kifelé egy frissen épült házfalon.
37. Két halál. A falban Kőműves Kelemenné, a falra írva Nietzsche híres mondata.
38. A szög hazatalál, amikor beleütik a falba, és sorsa csúcsára ér, amikor ráakasztanak egy festményt.
39. Nem látom a lázas fácskától a forró kicsi erdőt.
40. Attól félek, hogy gyáva vagyok.
41. Az utcaseprők védőszentje?
42. El se mentem a tüntetésre, én otthon köhögök a könnygáztól.
43. Rég láttalak, és most se látlak.

44. Csönd-Herceg és Muszáj-Herkules négykezest játszanak a fekete zongorán.
45. Elefant terrible a Paul Celan-boltban.
46. Tavasszal, mikor orrát és gombjait a hóember visszaadja.
47. A király meztelen! Münchhausen kopasz!
48. A füst először eltéved a labirintusban, de végül megköhögteni a szörnyeteget.
49. Manfred Mann arról énekel, hogy egy franciának a szemébe fröccsent a tej. „Blinded by the Lait”
50. Az anyagtalanba felszálltak.
51. Ábel az embersűrűs gigászi vadonban.
52. Lemondhat minden elnök, de a tolmácsnak ehhez nincs joga.
53. A futár-lét legszebb pillanata, amikor zihálva megáll, fejet hajt, és átadja.
54. Különleges hangnemek. Narcisz-moll, Kavafisz-moll, Pompa-dúr.
55. Szent Dezsőnek prédikálnak a madarak.
56. Antoine és Dies Irae.
57. Kharónfogva ülünk.
58. A dinnyehéj és a nikkelszamovár véletlen találkozása a fekete zongorán.
59. Ha jégpáncél fedi, a folyó egyszerre áll és folyik.
60. Világoson sötét van.
61. Szalad a víz Lábatlan.
62. Mivel etessük a kitömött madarat?
63. Életed kockáztatásával rossz vonatra ugrasz.
64. Azt szeretném megmutatni, amit a szarkofágom belső falára írtam.
65. Mindennek van ideje és ideája.
66. Szálanként repül helyére a fészek.
67. Verset olvasni léböjtkúra a regényen hízott szemeknek.
68. Meghámozni a héjat.
69. A tűzoltó nem csenget kétszer.
70. Tengerré sötétülő szem.
71. Különbség két csend között.
72. A szálkák ott belül a fában nem bántják tenyeredet.
73. A Mont Blanc-ról hoztam neked jeget. Most már csak víz, beleöntöm a kávéfőzőbe.
74. Esőnapnak hívjuk, pedig éppen akkor kell sütnie a napnak.
75. Ne zavarjátok Sacré Coeur-eimet!
76. A kékszakállú hercegnek van-e borotvája?
77. Belefojtja a szót még a süketnémába is. Kezét levágja, hogy jelezni se tudjon.
78. Godot úr, színpad!

79. Vándorszínészek, de a kabátjukat egy lebontott kőszínház függönyéből varratták.

80. Jicsin? Rumcájsz lakóhelye, de lehetne kínai városnév is.

81. Chirico-éjszaka. Delvaux-éjszaka. Magritte-éjszaka.

82. Az andalúziai kopasz kutya éji dala.

83. Egy korty Szinva. Egy csésze Bajkál.

84. Virágba derül.

85. Radetzky Vénusz.

86. Ha hátulról süt a nap, árnyékod hamarabb ér haza, mint te.

87. A könnygáz-könnyeket vízagyú mossa le.

88. Nem lehet emlékezni arra, aki halhatatlan. Neki csak jelene van.

89. Pilátus a lábait mossa.

90. Sikátor ad astra.

91. Kesztyűs kézzel bánt. Velem. Engem.

92. Nyílt levél egy ismeretlennek.

93. Az vagy, amit megteszel.

94. Seress művei? Rezső-dalok.

95. Szeretnék találkozni azzal, aki [szövegromlás]

96. Legyen több mehr Licht!

Világos?

97. A kirakatban minden félrecsúszott nyakkendő Lilláról énekel.

98. A föld oly kék, mint egy narancs.

A narancs oly lapos, mint a föld.

99. És mégis mozog a megáll az idő.

100. Küzdöttem, Isten, mondd, hogy bízva bíztaál bennem.